

DARBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 46

Gruodžio - December 2, 1994 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

-- Gruodžio 1-oji - Pasaulinė AIDS diena. Ji buvo paskelbta prieš šešerius metus. Lietuvoje jau diagnozuoti 28 AIDS viruso nešiojai, tarp kurių viena moteris. Jaučiausiajam - 19 metų, vyriausiajam - 63 metai. Lietuvoje AIDS diena paminėta koncertais, plakatais bei specialios literatūros parodomis.

-- Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius kartu su jį lydėjusio sekretoriato vadovu Rimantu Menčinsku lapkričio 24 d. baigė keturių dienų vizitą JAV. Premjeras savo vizito metu susitiko su FBI, JAV vystymosi agentūros vadovais, lankėsi Valstybės departamente, Eksperto-importo banke, Tarptautiniame valiūtų fonde. Jis taip pat susitiko su Lietuvos ambasados, Žydų kultūros centro darbuotojais.

-- 1994 m. valstybinė Jono Basanavičiaus premija už etninės kultūros puoselėjimą paskirta išeivijos etnologui, folkloristui Jonui Balui. Pagal tradiciją, šios premijos laureato pavardė viešai paskelbiama lapkričio 23-ąją - per tautos patriarcho Jono Basanavičiaus gimtadienį. Šis apdovanojimas, kaip ir Nacionalinės premijos, laureatui įteikiamas vasario 16-ąją - Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną.

-- Kariuomenės diena Lietuvoje švenčiama lapkričio 23 d. Tą dieną pažymėtos 76-osios kariuomenės įsikūrimo metinės. Kariuomenės dienos renginiai prasidėjo mišiomis Arkikatedroje. Nepriklausomybės aikštėje vyko iškilminga Vilniaus įgulos padalinių bei vidaus tarnybos būrių rikiuotė.

-- Trijų Baltijos valstybių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrai - Povilas Gylys, Valdis Birkavs ir Juri Luik lapkričio 23 d. susitiko Rygoje. Pasirašyta tarpvalstybinė sutartis dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimo valstybių sienos apsaugos srityje bei buvo priimtas pareiškimas dėl Baltijos valstybių santykių su Europos Sąjunga.

-- Žemiausias Lietuvos alpinistas lapkričio 26 d. kartu su anglų organizuojama tarptautine ekspedicija iš Čilės išskrido į Antarktidą. Čia Vitkauskas planuoja kopti i aukščiausią šio žemyno kalną Vinsoną, kurio aukštis 5140 metrų. Grupė keliautojų iš Lietuvos kartu su Vladu Vitkausku ateinančių metų sausio mėnesį ruošiasi vykti į Rytų Afriką, kur alpinistai kops i aukščiausią Afrikoje Kilimandžaro viršukalnę.

-- Lietuvos Vyriausybė lapkričio 21 d. išplatino pareiškimą dėl valstybės turto privatizavimo politikos. Dokumente tvirtinama, jog valstybinis turtas šalyje privatiuojamas, laikantis įstatymų reikalavimų. Artimiausiu metu Vyriausybė pateiks Seimui, įstatymų, reglamentuojančių tolesnį komercinį privatizavimą, paketą.

-- Tauro apygardos partizanų kovų pradžios 50-eti lapkričio 20 d. paminėtas Marijampolėje surengtoje konferencijoje. Susirinkusieji padėjo gėlių prie Tauro apygardos kovotojų įamžinančio paminklinio memorialo. Konferencijoje dalyvavo virš 500 dalyvių iš įvairių Lietuvos vietų.

-- Išleistas pirmasis "Lietuviškos muzikos kolekcijos" keturių audiokasčių rinkinys, kuris aprėpia ir simfoninę, ir operinę Lietuvos tarpukario muziką.

VAKARINIŲ SIENŲ STIPRINIMAS

Karingasis Boris Jelcin lapkričio 23 d. stovėjo ant ginčijamos Estijos-Rusijos sienos ir sakė, kad Rusija niekada "neatiduosianti nei vieno centimetro Rusijos žemės".

Estijos užsienio reikalų ministras Juri Luik apkaltino Rusijos prezidentą tuo, kad jis stengiasi įtikti Rusijos kietosios linijos atstovams ir nacionalistams. Jis pabrėžė, kad Jelcin vizitas yra aiškiai susijęs su Rusijos vidinėmis problemomis. "Tai nėra santykių normalizavimo, kurio mes siekiame, kontekste", - pareiškė Luik.

Prezidento vizitas tapo aiškiu pareiškimu, kad Rusija nusistatė išlaikyti ginčijamas teritorijas, kurios atsirado po Sovietų Sąjungos žlugimo, savo valdžioje.

Rusijos prezidentą vienos dienos kelionėje lydėjo užsienio reikalų ministras Andrei Kozyrev ir pasienio tarnybos viršininkas Andrei Nikolajev. Kozyrev pareiškė, kad vizitas buvo skirtas "Rusijos Estijos sienos stiprinimui" ir ragino Estiją atsisakyti savo reikalavimų.

Kozyrev vėliau bandė sušvelninti Jelcin pasakymus ir pareiškė, kad Maskva nesiekia "konfrontacijos sienos sukūrimo". "Priešingai, mes norime sienos su geru kaimyniškumu, sienos, kuri padėtų apsaugoti mūsų prieigas nuo kontrabandininkų, teroristų ir prekeivių narkotikais", - pasakė Rusijos užsienio reikalų ministras.

Rusijos prezidentas pažadėjo pinigų naujoms mokykloms, gyvenamiesiems namams bei ekonomi-

kos kėlimui ginčijamos teritorijos gyventojams. Daugeliui žurnalistų ir stebėtojų pasirodė, kad buvo bandyta pademonstruoti, kad Rusijos prezidentas rūpinasi sienomis taip pat kaip ultranacionalistas Vladimir Žirinovskij.

Rusijos prezidento vizitu bandyta pabrėžti ir oficialų susirūpinimą etniniais rusais. Regione, kurį rusai vadina Pečiori, iš 29,000 gyventojų dauguma yra rusai. Jų pasididžiavimas - 541 metų rusų ortodoksų vienuolynas. Estai šį regioną vadina Petseri, žiūrėdami į jį kaip į Estijos kultūros lopšį.

Rusijos prezidentas planavo savo spaudos konferenciją, tačiau ji buvo atšaukta dėl "techninių" priežasčių. Jelcin nebuvo jai kruopščiai pasirošęs.

Šių metų pradžioje Maskva jau pradėjo žymėti Estijos-Rusijos sieną, vis skųsdamasi dėl nelegalių ginklų, narkotikų, vogtų automobilių ir kitos kontrabandos. Estija Estijos sienos stiprinimui" ir ragino Estiją atsisakyti savo reikalavimų.

Rusija tiesia spygliuotą vielą, įruošdama 862 postus per visą 150 mylių sieną. Dažnai pusiau dalinami ūkiai, bažnyčių žemė ir net gyventojų kiemai. Jelcin taip pat pažadėjo įrengti gerą priešlėktuvinės gynybos sistemą ant Estijos-Rusijos sienos.

"Ši siena buvo ir bus Rusijos, ir mes neatiduosime nei centimetro niekam, nežiūrint į tai, kas to reikalauja", - pasakė Rusijos prezidentas Boris Jelcin pasienio miestelyje Kunichina Gora. Jis pareiškė, kad

Baltijos šalis tapo šnipų baze, bet jis nenurodė konkrečios šalies, kuri veikia prieš Rusiją.

Ginčijama žemė apima apie 800 kvadratinį mylių. Estija gina savo teises i šią žemę, remdamasi 1920 metų Tartu taikos sutartimi, pagal kurią Sovietų Rusija pripažino nepriklausomą Estiją su jos sienomis žymiai toliau i rytus, negu yra dabar. Rusija atsisakė du gabalus žemės savo jurisdikcijai po Antrojo pasaulinio karo. Dabar Estija nori atgauti šias žemes ir pasiūlė tarptautinius tarpininkus deryboms, bet Rusija atsisakė derėtis dėl žemės priklausomybės.

"Rusija, atrodo, bevelija vykdyti diplomatiją per masines informacijos priemones, o ne per tiesioginius kanalus", - pasakė Rikken, Estijos užsienio reikalų ministerijos atstovė.

Rusijos prezidentas aplankė ir kitas Rusijos vakarines teritorijas, kur jis pažadėjo iš Baltijos šalių išvestiems kariškiams 5 milijardus rublių butų statybai. Didžiausias pinigų kiekis, skirtas Rusijos kariškių butų statybai, yra paskiras Vokietijos. Mažesnes sumas yra paskyrusios JAV, Danija. Rusijos kariškiams trūksta apie 40,000 butų. Juos numatoma statyti neapgyvendintoje Pskovo srityje dalyje. Pirmasis namas, pastatytas ten pernai metais kainavo 42 milijonus rublių. Šiomet jau tokio namo pastatymas kainuotų 142 milijonus rublių.

Pagal Associated Press, Reuter, UPI

Vilniuje pensininkai piketuoja Nepriklausomybės aikštėje. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Galvosena keičiasi neaiškia linkme

Šių metų lapkričio 9 d. sukako 5 metai nuo Berlyno sienos griuvimo. Prieš penkerius metus entuziastinga Rytų Berlyno gyventojų minia pirmą kartą galėjo be baimės nueiti i vakarinę miesto dalį.

Berlyno siena buvo dviejų ideologinių blokų priešiškojo ir Rytų Europos tautų pavergimo simbolis. Jos griuvimas turėjo simboliizuoti naujos demokratiškos ir kles-tinčios Europos pradžią.

Tačiau, kaip dabar matome, taip neįvyko. Po entuziazmo euforijos, didesnė Rytų Europos visuomenių dalis greit nusivylė. Pakako kelerių metų, kad žmonės, besąlygiškai rėmę naujas demokratines vyriausybes, savo balsus atiduotų persivadinusioms komunistų partijoms. Dabar beveik prie visų valstybių vairo stovi vardus pakeitę tie patys senųjų nomenklaturų pareigūnai. Buvusi komunistų partija pirmiausiai laimėjo Lietuvoje 1992 metais, paskui Lenkijoje - pernai ru-

deni, Vengrijoje - šių metų birželio mėnesį, Slovakijoje - rugsėjo mėnesį, ir taip toliau.

Kodėl taip greit atslūgo Rytų Europos žmonių demokratinis entuziazmas, - lapkričio 9 d. duotame interviu Vatikano radijui mėgino atsakyti Italijoje gerai žinomas žurnalistas Demetrio Volčič, 14 metų išbuvęs Italijos valstybinės televizijos korespondentu Maskvoje. Pagrindinį vaidmenį suvaidino visuomenės nepasitenkinimas ekonominių reformų vykdymo būdais, pasakė Demetrio Volčič. Vakarų valstybių pasiūlyti receptai negalėjo pasitvirtinti, nes Rytų Europoje nebuvo tų pamatinių struktūrų, kurios yra būtinos, kad sėkmingai veiktų rinkos ekonomika. O improvizacija ekonomikos srityje savaime atnešė skurdą. Dėl to nenuostabu, kad dalis žmonių dabar pasilgsta marksistiškos lygybės, kur galima nedirbti, nejausti jokios atsakomybės, kur valstybė

kiekvienam užtikrina minimumą.

Svarbų vaidmenį suvaidino ir kultūrinė Rytų Europos valstybių visuomenių degradacija, - kalbėjo Demetrio Volčič. Tą išimtinę 1989 m. lapkričio 9 dieną, kai pirmą kartą Rytų Berlyno gyventojai galėjo nueiti i Vakarų Berlyną, buvo numoni, kad žmonės eis i muziejus, teatrus, kad prasidės ir niekad nesibaigs kilnus berlyniečių susitikimas, o pasirodo, kad didžiausios minios suplūdo i parduotuves ir už sunkiai sutauptas deutschmarkes prisipirko visokiųjų plastmasinių niekniekių.

Panašiai ir Rusijoje: demokratinio sujudimo pradžioje leidyklos ėmė spausdinti XIX-ojo amžiaus antros pusės literatūros klasikus ir žmonės juos graibstė. Gi dabar skaitytojai bevelija pigius amerikietiškus greito praturtėjimo vadovėlius. Tiesiog, atrodo, kad 70 komunizmo metų, panaikio 2,000 istorijos metų.

VRLS

Giedraičiuose prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Pirmas iš kairės - čia badavęs ir žadantis pratešti bado akciją Seimo narys Kazimieras Uoka su savo rėmėjais.

Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Lietuvoje prasidėjo energijos taupymo kampanija

Lapkričio 21 d. Lietuvoje prasidėjo švietėjiška energijos taupymo kampanija. Ta proga Vyriausybės atstovas spaudai išplatino Ministro Pirmininko Adolfo Šleževičiaus atvirą laišką dėl kuro ir energijos taupymo Lietuvoje.

"Lietuva, turinti ribotus ir mažai naudojamus vietinius energijos išteklius, išleidžia labai daug lėšų pirkti kurui užsienyje, todėl kuro ir energijos taupymas yra vienas iš pagrindinių mūsų šalies ekonominės ir socialinės politikos klausimų. Norėdami sumažinti išlaidas įvežamam kurui pirkti, turime išmokyti visose šalies ūkio ir gyvenimo srityse efektyviai naudoti kurą ir energiją, daugiau naudoti vietinių energijos išteklių. Įgyvendinę pirmąsias energijos taupymo priemones, daugiau naudodami vietinio kuro, po 10 - 15 metų galėtume pirkti ketvirtadaliu kuro mažiau", rašoma A. Šleževičiaus atvirame laiške.

Jame informuojama, kad pagal Vyriausybės patvirtintą Nacionalinę energijos vartojimo efektyvumo didinimo programą, Lietuvoje šią savaitę pradėdama pažintinė - informacinė energijos taupymo kampanija. Pagrindinis jos tikslas - paraginti gyventojus taupyti ir efektyviai vartoti kurą bei energiją.

Spalio mėnesį atliktų sociologinių tyrimų duomenimis apie 90% šalies gyventojų mano, kad yra svarbu taupyti energiją, o daugiau kaip 60% taupydami sutinka atsisakyti kai kurių patogumų, nes tai leistų jiems, mažiau mokant už suvartotą energiją, pagerinti šeimos biudžetą.

Šešias savaites truksianti švietėjiška energijos taupymo kampanija "Taupau - turiu daugiau", vyks pagal tarptautinį konkursą laimėjusios Danijos bendrovės "Blich and Krogboe A/S" projektą.

ELTA

Lietuvos ūkio raidos prognozė

Lietuvos Vyriausybė pritarė Ekonomikos ministerijos drauge su kitomis ministerijomis, departamentais, Institucijomis parengtai 1995 - 1997 metų šalies ūkio raidos prognozei. Šiame dokumente prognozuojamas infliacijos lygis, nacionalinio biudžeto pajamos, bendras vidinis produktas, kiti makroekonominės rodikliai.

Prognozuojama, kad šiemet bendrasis vidinis produktas bus 6,9% mažesnis, negu pernai. 1995 metais jis turėtų išaugti 5%, o 1996 - 1997 metais - 4,2%. Pagal raidos prognozę infliacija šiemet bus 45%. 1995 metais ji sudarys 25%, o 1997 metais sumažės iki 15%. Realusis darbo užmokestis kitąmet išaugs 5%, o 1996 - 1997 metais turėtų išaugti po 4,2%.

ELTA

Atsisveikinimas su Julija Šalkauskiene

Lapkričio 19 dieną, eidama 91-uosius metus, Vilniuje mirė dailininkė Julija Šalkauskienė.

Julija Paltarokaitė - Šalkauskienė vaikystę praleido Žemaitijoje, Mažeikių apskrityje. Ji baigė Telšių gimnaziją, studijavo Vytauto Didžiojo universitete, teologijos filosofijos fakultete. Vėliau mokėsi Kauno meno mokykloje pas Petrą Kalpoką ir Justiną Vienožinskį. J. Šalkauskienė tapė daugiausia portretus, pokario metais kūrė religinio turinio paveikslus bažnyčioms. 1927 metais savo gyvenimą dailininkė sujungė su iškiliuoju filosofu profesoriumi Stasiu Šalkauskiu. 1941 metais mirus Stasiui Šalkauskiui, rūpinosi jo kūrybiniu palikimu.

ELTA

Klaipėda bus valdoma naujai

Nutarta reformuoti Klaipėdos miesto valdybos darbą. PHARE programos konsultantų nuomone, pirmiausia reikia priversti uostamiesčio vadovus tarnauti miesto gyventojams, o ne sostinės valdžiai. Dėl to reikia kruopščiai išanalizuoti, ko pageidauja klaipėdiečiai, kokios jų problemos, kaip galima pagerinti jų gyvenimo sąlygas. Vienas iš svarbiausių konsultanto pasiūlymų - teikti daugiau ir geresnės informacijos miesto gyventojams. tikimasi, kad pakeitimai Klaipėdos valdy-mo struktūroje vėliau bus taikomi visose šalies savivaldybėse.

ELTA

Studentų miestelis, jaunimo tarpe vadinamas "New Yorku", išikūręs nuostabiame Vilniaus Antakalnio rajone. Čia gyvena ne tik Vilniaus universiteto, bet ir kitų Vilniaus aukštųjų mokyklų studentai.

IŠKANKINTO ŽMOGAUS PRISIMINIMAI

"Valio!", džiūgauja rašydamas Antanas Dundzila, kaip jam kas nors labai patinka. Galime taip pat pasakyti "Valio!", perskaitę pirmąją A. Dundzilos redaguotą knygą.

Šis leidinys yra sudarytas iš kelių Mykolo Drungos pasikalbėjimų su Kaziu Palčiausku, iškentėjusiu daugiau nei dešimt metų specialios JAV valdžios prokuratūros įstaigos OSI kaltinimus ir terorizavimą teismuose. K. Palčiauskui OSI skyrė ypatingą dėmesį, nes jis buvo vieningas aukšto rango lietuvis, prieš kurį KGB sutiko rinkti medžiagą OSI...

Su KGB pagalba OSI pasirinko taurų žmogų, kuris ne tik neprišėdavo prie žydų tautos naikinimo, bet pats asmeniškai dėjo daug pastangų, gelbėdamas žydus, nors puikiai žinojo, kad už tai būtų nacių sušaudytas. Gynybos atsto-

vams buvo žinomos net dvi žydų šeimos, kurias išgelbėjo K. Palčiauskas. Buvo surasta viena moteris, bet prieš teismą staiga prapuolė. Kai žydų gelbėtoją kaltino už bendradarbiavimą su naciais žydų naikinime, išgelbėti žydai dingę...

OSI byla prieš K. Palčiauską buvo paremta tuo, kad imigruodamas jis pasisakė dirbęs Kauno miesto administracijoje paprastu tarnautoju. Oficialus jos titulas trumpą laiką buvo "burmistras". Tą pakeitimą jis įvėlė į savo imigracijos bylą, patiriamas tarnautojų pildžiusių imigracijos formas: jeigu sakys, jog buvai burmistru, mes turėsime daugiau darbo... O gi visi biurokratai vengia darbo! Antra ir pagrindinė priežastis, kodėl jis sakėsi esąs tik paprastas biurokratas buvo ta, kad jis toks ir buvo. Naciams užėmus Lietuvą, tuojau paaiškėjo, kad ne lietuviai, o naciai valdys

kraštą.

Naciai, ne lietuviai organizavo žydų naikinimą. Naciai, ne lietuviai įsteigė geto Kaune. Naciai, ne lietuviai varė žydus į darbą ir mirtį. Buvo ir lietuvių - tautos išgamų - prisidėjusių prie žydų naikinimo. K. Palčiauskas nebuvo vienas iš jų. Jis visais būdais - o jų daug nebuvo - bandė gelbėti žydų žmones. Dėl to naciai jį grasino Lietuvoje, dėl to jis nukentėjo ir Amerikoje, KGB/OSI užvedus bylą.

Byloje už buvusį skautą K. Palčiauską liudijo eilė lietuvių. Pagrindinis liudininkas buvo Adolfas Damušis, žymus ateitininkų veikėjas, pats daug nukentėjęs nuo nacių. Teisėjas, išklauses A. Damušio liudijimo pasakė, kad jis jo žodžiais pilnai tiki. Tačiau tik dėl to, kad formoje yra parašyta, jog K. Palčiauskas buvo biurokratas, o ne burmistras, turi būti nuspręsta prieš jį.

Gaila, kad teisme neliudijo pats K. Palčiauskas. Tai buvo taktinis jo advokato sprendimas. Gaila, nes tuomet K. Palčiauskas dar buvo sveikesnis ir galėjo po priesaiką atpasakoti tuos laikus, kada okupantai draskė mūsų kraštą, naikino ne tik žydus, bet ir kitas et-

jamus kimšti, liaukus bei kitus organus, naudojamus farmaciniam produktams gaminti bei organų terapijai; odos žaliavą ir neapdorotą ažuolų bei uosiu medieną (kodai pagal EEB kombinuotųjų prekių nomenklaturą).

Kaip grąžinami importo muitai, sumokėti už prekes, sudarančias užsienio investuotojų materialinį indėlį į įstatinį kapitalą?

Importo muitai, sumokėti už prekes, sudarančias užsienio in-

nines mažumas ir tuo pačiu lietuvių, ypač intelektualus, kurie buvo pavojingi visiems okupantams - karo metu ir net 45-erius metus po karo... net Amerikoje!

Gaila, kad knygoje matyti tik pavargusio, nusivylusio bei iškankinto žmogaus atsiminimai. Ir tai tik dalini, išblaškyti. Po tiek tarpų teismuose ir Amerikos spaudoje negalėjo ir būti kitaip. Žmogus buvo morališkai sunaikintas. A. Dundzila tikrai nusipelnė, nepagražindamas K. Palčiausko žodžių, nesušvelnindamas jo nuotaikos. Tai yra žodžiai žmogaus, pergyvenusio ypatingai sunkius laikus ir nusivylusio kraštu, kuri jis mylėjo ir kurio telsingumu jis tikėjo.

Jau nuo pat pradžių K. Palčiauskas jautė, kad jam nereikia advokato, kad jam nėra ko slėpti ir bijoti. Net savo advokatams neleido vykti į pavergtą Lietuvą dalyvauti KGB/OSI apklausinėjimu farse, nes jis žinojo, kaip KGB gali suklustoti tokius apklausinėjimus. Taip elgdamasis jis buvo teisus. Šiandien paaiškėja, kaip KGB diriguodavo agresyviems, kerštui pasidavusiems, ambicingiems JAV pareigūnams. KGB buvo tik žaizdas su tokiais tipais. Gal geriausias pavyzdys yra naujai iškilęs skandalas, kuris, be abejo, JAV spaudos bus uždegintas ukrainiečio Kozio byloje, kurioje ukrainietė liudininkė panašiuose apklausinėjimuose prisipažino, kad KGB ją prigrasino kooperuoti su OSI ir duoti nurodymus pagal KGB įsakymus. Tą taktiką ir metodus patvirtino aukšto rango KGB karininkas...

Labai gaila, kad prieš mirtį K. Palčiauskas ir eilė kitų mūsų veikėjų neturėjo laiko ir kad mes jų nepaprašėme palikti mums savo atsiminimų. Ši knyga atidengia bent dalį to skausmo, kurį turi pergyventi nekaltas ir neteisėtai apkaltintas žmogus. Ateityje mąstysime daugiau panašių knygų, tik jų yra išleidžiama per mažai ir mes jas per mažai vertiname.

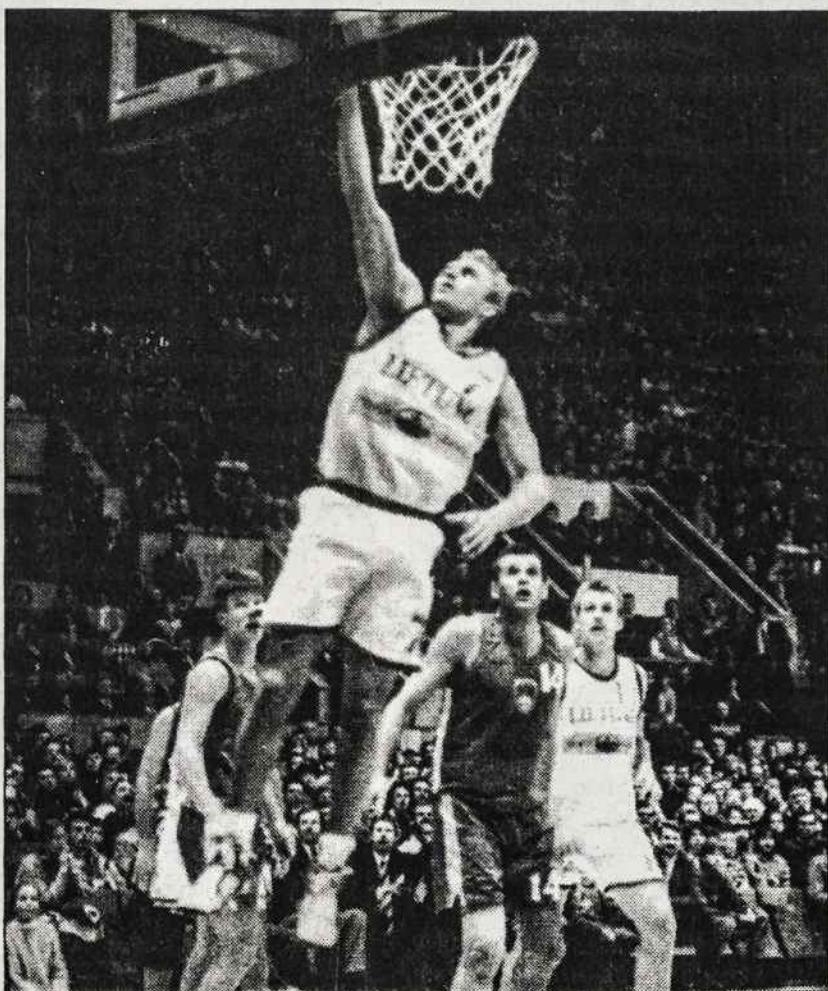
"Šaunu", rašo Antanas Dundzila, pagirdamas kitus dėl jų pastangų lietuviškoje veikloje, darbe. Šaunu, Antanai, kad nepamiršti pagirti kitų, bet dar šauniau, kad apsiimi padaryti tokius svarbius lietuvių istorijai darbus.

P. S. Žumbakis

vestuotojų materialinį indėlį į įstatinį kapitalą jo formavimo laikotarpiu, grąžinami pateikus Muitinės departamentui miesto arba rajono, kuriame yra ūkio subjekto buveinė, valstybinės mokesčių inspekcijos patvirtintą pažymą, jog šios prekės įtrauktos į įstatinį kapitalą.

Antanas Ignatavičius
Teisininkas

(Perspausdinta iš "Lietuvos aid'o" Nr.219)

Lietuvos krepšinio rinktinė, laimėjusi rungtynes prieš Estiją ir Slovėniją, pateko į Europos čempionato finalą, kuris įvyks Graikijoje.

Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Šiandien ir vaikai kenčia

Jungtinių Tautų Organizacijos Vaikystės fondas - UNICEF - Ženevoje paskelbė statistinius duomenis apie Ruandoje pilietinio karo metu vaikų patirtus siaubingus išgyvenimus ir psichologines traumas. I pateiktus klausimus atsakė 207 vaikai nuo 9 iki 15 metų amžiaus. 55% vaikų matė savo šeimos narių nužudymą, 75% vaikų matė, kaip žudomi nepažįstami žmonės. 70% vaikų patyrė kareivių prievartą, įsiveržus į jų namus. Beveik 78% vaikų prisipažino, jog jiems buvo grasinama mirtimi, o daugiau nei pusė visų apklaustųjų patyrė žudynių siaubą mokyklose ir bažnyčiose. Taip pat matė, kaip vaikai ar paaugliai žudė savo bendraamžius. Net 96% apklaustųjų ruandiečių vaikų galvojo, kad bus nužudyti. Virš 70% vaikų į atmintį įsirėžė mirstančiųjų šauksmai ir dejonės, gendančių lavonų kvapas ir masinės laidotuvės. UNICEF surinkti statistiniai duomenys teigia, jog apie pusę vaikų stengiasi pamiršti patirtus siaubingus išgyvenimus, gi kita pusė gyvena prisiminimais, yra apatiškai nusiteikę ir nieko gero iš ateities nelaukia. **VRLS**

Bausmė - mirtimi?

Šiuo metu vykstančioje Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos sesijoje buvo pasiūlyta svarstyti mirties bausmės panaikinimą valstybėse - Jungtinių Tautų Organizacijos narėse, tačiau daugumos reikalavimu, nuspręsta šio klausimo svarstymą atidėti iki kitų metų generalinės asamblėjos sesijos.

Rezoliuciją dėl mirties bausmės klausimo ištraukimo į generalinės asamblėjos sesijos darbotvarkę pateikė Italijos ambasadorius Jungtinėse Tautose Francesco Paolo Fulci. Tačiau pasipriešinus Jungtinių Amerikos Valstybių, Kinijos ir kitų kraštų, kur šiuo metu taikoma mirties bausmė atstovams, rezoliucija buvo atmesta ir klausimo svarstymas atidėtas kitiems metams. Vieningai prieš mirties bausmės panaikinimą pasisakė islamo valstybių atstovai. Sudano ambasadorius pareiškė, jog islamo religijoje mirties bausmė yra Dievo teisė ir dėl to ji turi būti palikta valstybių teisinėse sistemose.

Šiuo metu Jungtinių Tautų Organizacijai priklauso 184 valstybės; mirties bausmė taikoma 136 valstybėse. **VRLS**

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadeniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadeniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
 - LAIVAI (CRUISES)
 - TRAUKINIAI (AMTRAK)
 - AUTOBUSAI
 - NUOMOJAMOS MAŠINOS
 - VIEŠBUČIAI
 - IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

Muitų mokėjimo tvarka

Vyriausybė 1994 m. spalio 14 d. nutarimu (Nr. 985) patvirtino naują prekių eksporto ir importo reguliavimo Lietuvos Respublikoje tvarką (Valstybės žinios, 1994, Nr. 81 - 1539). Pateikiame kai kurias jos nuostatas.

Ar numatytas muitų mokėjimo atidėjimas ir kuriam laikui?

Muitai mokami grynaisiais, įforminant importo muitinės procedūrą, arba mokomuoju pavedimu į muitinės sąskaitą per 20 darbo dienų nuo importo muitinės procedūros įforminimo. Rašytinių asmenų prašymu muitinės viršininkas arba jo pavaduotojas muto mokėjimo laiką pratęsias dar iki 30 darbo dienų, nustatydamas papildomas palūkanas - 0,3% mokėtinos sumos už kiekvieną pratęstą dieną (įskaitant ir tą, kurią sumokamas muitas). Nesumokėjus muto per nustatytą laiką, kartu su muitu ir apskaičiuotomis palūkanomis išieškoma trigubo muto dydžio bauda.

Kuriais atvejais neimamas maitas?

Muitas neimamas, jeigu:
- prekės laikinai įvežamos į muitų teritoriją ir išvežamos arba laikinai išvežamos iš muitų teritorijos ir įvežamos neapdorotos bei neperdirbtos;
- prekės laikinai įvežamos į muitų teritoriją arba laikinai išvežamos iš jos perdirbti ir perdirbtos grąžinamos (tik pagal atitinkamas sutartis);
- prekės kaip humanitarinės (labdaros) ir specialiosios pagalbos siunta įvežamos į muitų teritoriją arba išvežamos iš jos;
- pagal Pramonės ir prekybos ministerijos išduotas kvotas įvežamas techninis spiritas, o pagal Žemės ūkio ministerijos išduotas kvotas įvežami pramoniniai perdirbimui skirti neišpilstyti alkoholiniai gėrimai, jų žaliavos, cukraus,

fabrikams skirta cukraus žaliava - pusfabrikačiai, taip pat kitos prekės bei gyvūnai, nurodyti šiame nutarime ir pagal atskirus Europos Ekonominės Bendrijos kombinuotosios prekių nomenklūros kodus;

- įvežama technika ir amunicija, skirti Lietuvos ginklų fondui, Krašto apsaugos ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Valstybės saugumo departamentui, Generalinei prokuratūrai, Muitinės departamentui ir Valstybės vertybinių popierių, monetų, apdovanojimų ir dokumentų gamybos ir apyvartos apsaugos tarnybai prie Finansų ministerijos, pagal šių ministerijų ir tarnybų parengtą ir suderintą su Muitinės departamentu sąrašą ir išduotus leidimus;

- Muitinės departamento sprendimu ir nustatyta tvarka grąžinamos į muitų teritoriją eksportuotos prekės, jeigu jos yra tokio pavidalo kaip eksportuotos prekės ir sugrąžintos ne vėliau kaip per mėnesį nuo eksporto deklaracijos pateikimo dienos. Jeigu eksportuotos ir sugrąžintos prekės prieš tai importuotos vidaus vartojimui muitų teritorijoje, neimama tik ta importo muitų dalis, kuri už jas jau buvo sumokėta.

- importuojamas mišių vynas, kurio gavėjai yra Lietuvos katalikų Bažnyčios vyskupijų kurijos. Importuojant mišių vyną ir naudojant jį kulto apeigoms, netaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta prekybos alkoholiniais gėrimais tvarka.

Muitai neimami ir kitais atvejais, numatytais Lietuvos Respublikos įstatymų ir įstatymų papildomų aktu.

Kokias prekes laikinai uždrausta išvežti iš Lietuvos Respublikos?

Laikiniai (iki 1995 m. gegužės 1 d.) iš Lietuvos Respublikos draudžiama išvežti raudonųjų dobilų sėklas, plunksnas ir pūkus, naudo-

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Prof. J. Brazaičiui prisiminti**

Lapkričio 28 d. suėjo dvidešimt metų, kaip Brooklyn, NY, mirė prof. Juozas Brazaitis, kultūrininkas, visuomenininkas, buvęs Lietuvos laikinosios vyriausybės ministras pirmininkas, buvęs "Darbininko" ilgametis redaktorius (nuo 1952 m. iki mirties). Palaidotas jis Putnam, CT, seselių vienuolyno kapinėse.

-o-

Prof. J. Brazaitis reiškėsi daugelyje gyvenimo sričių, kuriose jis buvo uolus darbininkas, padedantis kitam. Įsijungdavo su jam būdingu atsidavimu, savęs nežiūrėdamas, o dėl bendrų tikslų, tautos interesų.

Pirmiausiai Brazaitis buvo mokytojas. Jam ilgai teko mokytojauti Kauno "Aušros" mergaičių gimnazijoje. Dar ir šiandien buvusios profesoriaus mokinės su pasididžiavimu prisimena, koks jis buvo nuostabus mokytojas. J. Brazaitis sugebėjo patraukliai dėstyti savo dalyką ir kartu sugebėjo mokinius ramiu, švelniu būdu auklėti ir vesti į gera.

Tai lietuviškai mokyklai jis davė ir naujus modernius vadovėlius. J. Brazaitis pirmas parašė Literatūros teorijos vadovėlį, kuris pasižymi savo aiškumu. Kartu su kitais autoriais profesorius suorganizavo "Visuotinės literatūros" vadovėlį, dvi dalis. Rašė sunkiai dirbdamas, prisilaikydamas prancūziško posakio "sunkiai dirbk rašydamas, kad paskui kitiems būtų lengva skaityti".

Teko J. Brazaičiui dėstyti ir Vytauto Didžiojo universitete. Lietuvių literatūrą dėstė gerai pasirengęs, kiekvieną kursą naujai parašydamas. Iš tų studijų liko neužmiršamos knygos - "Vaižgantas", "Lietuvių rašytojai". Jo studija apie Maironį liko neišspausdinta.

Vytauto Didžiojo universitete dėstydamas jis suredagavo naują Donelaičio "Metų" laidą ir ją išleido puikiausia knyga. J. Brazaitis redagavo ir Pietario raštus, ir Maironį, tap pat domėjosi lietuvių tautosaka ir apie ją rašė.

Žurnalistika buvo J. Brazaičio bene mėgiamiausia sritis. Jai paskyrė apie 50 savo gyvenimo metų. Atvykęs studijuoti į Kauną, tuoj įsijungė į lietuviškos spaudos darbą. Rašė labai taikliai, mokėjo analizuoti, daryti išvadas. "Darbininko" laikraščiu jis paskyrė savo paskutiniuosius 23 metus. Jo politinės apžvalgos ir vedamieji pasiliks atminty.

Prof. Juozas Brazaitis visą savo gyvenimą skyrė Lietuvai, kad ji būtų šviesesnė, mokytesnė, doresnė, kad jos valstybingumas būtų sąmoningesnis. Pats būdamas humanistas, literatas, jis nuėjo į politiką, į sunkius darbo metus, kad tik palengvėtų vergijos našta okupuotoje Lietuvoje. Ir šioje srityje jis sugebėjo išvėgti ir pakelti visuomeninį gyvenimą.

Aukodamas savo jėgas Lietuvos laisvei, J. Brazaitis tapo vienu iš svarbiausių 1941 metų tautinio sukilimo vadovų. Tuoj po sukilimo išrinktas ministru pirmininku, susilaukė ne vien pritarimo, bet ir aštrios kritikos.

Tautiškai nepalūžęs, nesuklupo ir prieš naują vokišką okupantą. Kai okupantų atstovas dr. Renteln pareiškė: "Aš jus skiriu savo patarėjais", J. Brazaitis (tada J. Ambrazevičius) nesuabejojo atsakyti: "Ačiū, ne! Mes pašaukti tarnauti nepriklausomai Lietuvai!" ("Vienų vieni", J. Brazaičio raštai, VI tomas, 95 psl.).

RASOS LAIŠKAS**K. Daugėla**

Ant mano stalo pluoštas lietuviškų laikraščių, išleistų Amerikoje, Kanadoje, Lietuvoje. Skaitau apie Lietuvos valdžios politikos žygius, diplomatų keliones, iškilmingas šventes ir minėjimus, apie augančias dolerines skolas užsieniams ir litą, kuris nepaprastai brangus pensininkams ir menkavertis važinėjantiems "mercedesais". Skaitau apie ginčus Seime, kuriuose drąsi opozicija visuomet pralaimi, nes ji ne tik mažumoje, bet ir nesuskaitomai susiskaldžiusi. Pagal Eltos spalio mėnesio pranešimą, šiuo metu Lietuvoje yra 18 partijų. Tas skaičius nemažės. Dar atsiranda naujos "visuomeninės organizacijos", kurios pavirs partijomis, kai tik Teisingumo ministerijai pateiks sužvejotų narių skaičių.

Jaučiuosi laimingas kai paskaitau, kad Lietuvos diplomatai kviečiami (ar pasikviečia) į tarptautines konferencijas ar pasitarimus su vakarų diplomatais. Džiaugiuosi kai jie skrenda į žymiųjų demokratijų šalis, kurios nubolševikintame "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne" išvardintos: JAV, Šveicarija, Prancūzija, Anglija ir Skandinavijos šalys.

Betgi, - norėdamas žinoti kiek eliniam Lietuvos žmogeliukščiui padeda diplomatų pastangos, vartau kitą popierių pluoštą: giminių ir pažįstamų laiškus. Randu kelias pastebėles apie politikierius, bet

kasdieninio gyvenimo smulkmenų aprašymas yra įdomiausias. Iš laišku aiškėja koks sunkus pereinamojo laikotarpio kelias iš subirusio diktatoriško režimo į vakarietiškos demokratijos santvarką.

Rasa, mano miela trečios kartos giminaitė, pradžios mokyklos mokytoja, gyvena Kaune. Spalio mėnesyje ji rašo:

"Dienos pas mus itin niūrios: lauke labai smarkiai lyja, visur telkšo balos, temperatūra lauke 13 C (56 F), o mūsų kambaryje irgi ...13 C. Todėl, kol judi darbu sukurtyje arba mankštiniesi, - dar nieko; tačiau ilgiau pabuvus ramybės būsenoje ima "stingti" ir rankos, ir kojos. Štai ir dabar laišką rašyti ėmiau tik po puodelio karštos kavos (ji dar iš Jūsų siuntinio)".

I mokyklą eidama, Rasa mėgsta rengtis šviesiais rūbais. Ji rašo toliau:

"Atvėsus orams, bei lietuvi lyjant, mano apranga ėmė tamsėti. Vaikai iš karto į tai sureagavo neigiamai. Žadėjo ir pinigų paskolinti ir kitų būdų ieškoti, kad tik turėtų "baltą mokytoją". Aš juos nuraminau sakydama, kad gerasis dėdė Kazys išsiuntė savo siuntinyje man kažką šviesaus. Tai jie vis klausia, ar dar siuntins neatejo? Tiesa, mano baltieji sportiniai bateliai po mėnesio nešiojimo baigia suplyšti. Ji kiniečių gamybos ir iš labai

prastos dirbtinės odos. Prie pado ir šonuose "oda" sutrūkinėjo, kaip pavasarinis upės ledas... Vaikai tai labai greitai pastebėjo ir "parnešė naujienas" į namus. Mokytojo dienos proga mano dvi sesytės atnešė dovanų: rudeninius batelius. Mat jų močiutė ir senelis - batsiuviai. Taigi, tai buvo senelių rankų darbas - sunkius laikus išgyvenančiai mokytojai...

O, kad Jūs būtumėte girdėję, koks klasėje kilo triukšmas, kad batai tamsiai tamsiai rudi, o ne balti! Mano vargšės sesutės vos nepravirko beaiškindamos, jog močiutė baltos odos neturil!

Šiomet spalio 5 d. buvo paskelbta Tarptautinė Mokytojo diena. Mano vaikai jau laukė manęs prie laukinių durų laiptų su gėlių žiedeliais rankose. Be jau minėtų batų gavau albumą foto nuotraukoms nuo vienos mergaitės. Nuo kitos - rinkinį dažų akims, kad būčiau dar gražesnė! Vienas berniukas labai jau išdidžiai įteikė dėžutę saldinių. O pati "didžiausia dovana" buvo vienos mergaitės!... - apie 1 metro ilgio svogūnų pynė! Taip, taip, Jūs gerai supratote - svogūnų pynė - tokia, kaip kaime ant sienų kabindavo, tik su didžiuliu rožiniu kaspinu bei sveikinimo laiškeliu.

Štai matote, kokie draugiški ir nepakartojami mano vaikai! Jie labai jau džiaugiasi, kai gali man ką nors atnešti; tačiau nelabai jau randa ką, nes namuose kiekvienas kasnis turi savo vertę.

Penktadienį nebuvo pamokų - buvo diena išvykoms. Oras mums padėjo: buvo gana šilta ir saulėta. Todėl išsirušėme į gamtą. Pirmiausiai nuvykome į Petrašiūnų kapines. Ten praleidome gana daug laiko, apžiūrinėdami įžymių žmonių kapus. Sutvarkėme dailininkų Petro ir Rimto Kalpokų kapą. Vaikams labai patiko paminkle bareljefas-mozaika (spalvotų akmenėlių).

Kapinėse rimtai pasižnekučiam, patraukėme link Pažaislio per miškelį. Mano mažasis Tomukas (jis taip ir neišėjo nepaauogo per vasarą) buvo kelionės siela ir juokdarys. Pirmiausiai pasiteiravo, ar jau galima "atsipalaiduoti", po to ėmė bėgioti pirmyn ir atgal juokingai besiskeryčiodamas, gaudydamas pravira burna "tyrą orą". Mat jam prie namų, kur su broliuku žaidžia, ora gadina mašinos, stovinčios aplink namą viena prie kitos.

Po to, radęs aikštelę su gražiu

smėliuku, krito ant pilvo ir ėmė vartytis po smėlį kaip šuniukas. Ir juokinga buvo, o kartu ir graudu žiūrėti kiek džiaugsmo jam buvo... Mat tėvai vis užimti ir niekur su vaikais neišeina. O vaikai auga kieno aikštelėje tarp mašinų dūmų ir smėlio dėžėje, kuri pilna šunų išmatų.

Mano uždavimas užrašyti mėnesį apie 55 dolerius į rankas. Dabar vienas doleris - 3.96 litu".

Toliau Rasa rašo apie skirtingas maisto produktų kainas suprivatintose parduotuvėse, padėvėtų rūbų ir avalynės vertę rinkoje, labdaros pagalbą vargšams. Būt tai jau kitos temos, įdomios savo paprastu gyvenimišku aprašymu, smulkmenomis, kurias, skaitant, aiškėja sunkaus gyvenimo detalės. Ir vėl laukiu Rasos laiško. Žinau, kad jis bus rašomas mažo butuko virtuvėje, nes ten temperatūra keliais laipsniais aukštesnė.

Iš Lietuvos misijos prie JT veiklos

Lapkričio 14 d. - Latvijos Respublika oficialiai JT-om įteikė dovana - gobeleną, dalyvaujant Latvijos Prezidentui G. Ulmaniui ir JT Generaliniam sekretoriui Boutros Boutros - Ghali. Ceremonijoje dalyvavo ir LR Misijos personalas bei kitų valstybių diplomatai.

Lapkričio 15 d. - LR Ambasadorius O. Jusys pasakė kalbą trijų Baltijos valstybių vardu Generalinės Asamblėjos plenariniame posėdyje, skirtam bendradarbiavimo tarp JT ir ESBK stiprinimo klausimui. Ambasadorius pritarė bendradarbiavimo ir koordinacijos tarp JT ir ESBK stiprinimui, tame tarpe ir taikos palaikymo operacijų konfliktų prevencijos bei keitimosi informacija srityse. Jis pažymėjo, kad Baltijos valstybės gali būti sėkmingos ESBK ir JT prevencijos diplomatinės pavyzdžiu: kaip numatyta 1992 m. Helsinkio kapą. Viršūnių susitikimo Deklaracijoje ir JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijose 47/21 ir 48/18, Rusijos armija buvo išvesta iš Baltijos valstybių. Jis atkreipė dėmesį, kad Baltijos valstybės su pasitenkinimu pažymi ESBK pasirodymą suteikti pagalbą sprendžiant likusius klausimus.

Lapkričio 17 d. - Misijos patarėja G. Damuštė dalyvavo Rytų Europos šalių susitikime, kurio metu buvo aptarti paruošiamieji darbai Branduolinių ginklų neplatinto sutarties (Non-Proliferation Treaty - NPT) peržiūros konferencijai, įvyksiančiai 1995 m. New Yorke.

Prof. Juozas Brazaitis. Vytauto Maželio nuotrauka

Lietuvos dienoraštis 1944 - 1994**Alfonsas Nakas**

12

Artėjant į Panevėžį rasim rodyklę į Sidabravą, Vytauto Alanto tėviškę. Negaliu atsistebėti, iš kur tose lygumose tiek rašto žmonių? Argi lygumos ne nuobodybės? O gal jos žadina ilgesį, teikia akstiną kūrybai? Veikiausia taip...

Šėduvoje turėjau susitikti draugą iš Californijos, nematytą tris dešimtmečius. Apie susitikimo datą turėjau jam pranešti laišku, bet pats nežinojau, kuri data bus tikroji. Nutariau be laiško jį pasiekti, kai tik proga atsirastų. Ir atsirado. Kai liepos 26, 14 val. su minutėmis Šėduvoje pasibeldėm ir duris Sporto g-vės 41, jas atidariusi moteris pasakė, kad širynt (neminėjo valandos) mano draugas išvyko į Vilnių ir rytoj išskris į Los Angeles. Tik kelios valandos! Gal atsirastų kita proga už kitų 30 metų?

Panevėžį ir šios kelionės metų lankiau du kartus. Vaisinausi dukterėčios šeimoje. Jos vyras mane po Lietuvą vežioja nuo 1977 metų (taip, net 1977-aisiais slapta nuvežė į Kamajus, prie tėvų kapų, ir į Rudžius, tėviškę). Lankiau ir giminių gimines, kad įteikčiau atvežtus laiškus iš Amerikos. Apie miestą esu viską, ką reikėjo, pasakęs ankstesniuose "dienoraščiuose". Panevėžys - daugiau kaip 100,000 gyventojų didmiestis jau kuris laikas. Ar ir taip sparčiai jis dabar auga, nežinau. "Platus Nevėžis" jau seniai sunaikintas, likęs tik užterštas upeliukas. Tarp abiejų mano sustojimų, Panevėžy numirė ir Europos mastu žinomas režisierius, spektaklių kūrėjas Juozas Miltinis, Panevėžį taip išgarsinęs.

"Le jour de gloire est arrives..."

Čia bus skirsnis apie didžiausią pasiekimą, Jį pradėdau iškilmingai, "Marseljetės" žodžiais: "Atėjo garbės diena".

Pagrindiniai šios kelionės į Lietuvą tikslai buvo trys: 1. kaip nors reikšmingai pažymėti išievytės 50-metį; 2. išsiimti Lietuvos pasą; 3. dalyvauti Dainų šventės renginiuose. Tokie dalykai, kaip giminių bei įvairių Lietuvos vietovių lankymai yra savaime suprantami dalykai, tad

jų nenumeroju.

Bent kelis planus kaip pažymėti Lietuvos netekimo 50-metį atmetęs, sustojau prie prasmingiausio: suaktyvių dieną tvarkyti paso reikalus. Chaotiškam sovietinės biurokratijos sparte, kurio pakeisti nei viena Lietuvos vyriausybė nė nebاندė, ką nors atlikti labai sunku. Iš mano pasipaskojimo tuoj išitkinsite.

Visų pirma, kas ir kur pasus išduoda, tad nuo ko pradėti? Įstaiga, kurios niekas nežino tikro vardo, kilijama iš vietos į vietą, tad sunku surasti net jos adresą. Ilgai skambino šen ir ten geroji mano šeimininkė, ponija Olė, kol sužinojo: čia pat, Žvėryne, Saltoniškių 19. Liepos 18 ryte pavėžetas, paskui lankiausi pėščiomis, nes tik nepilnas kilometras. Apytamsiame didelių rūmų pirmo aukšto prieškambarėje radau nemažą šurmuli. Daugiausiai dėl pasų susirinkę rusiškai kalbą varguoliai. Tarp jų radau savo draugus iš Floridos, Vandą ir Vytautą. Jie, sakė, dalį kalvarijų perėję, formulirius užpildė. Su jais besikalbant, pasirodė išlakai, daili šatėnė, kurios vardą tik rytoj sužinosiu. Vytas patarė jos paprašyti anketų. Momentą pritaikęs, paprašiau ir gavau tris skirtingus blankus. Su savimi portfely turėjau notaro vokietmečių patvirtintą gimimo metrikų išrašą, Vilniaus suaug. gimnazijos atestato kopiją ir dvi nuotraukas. Ji paaiškino:

- Gimimo metrikų išsiimkite originalą ir tik jo kopija mus patenkins. Atestato kopija tinka. Fotografijų reikia trijų.

- "Kodėl trijų? Gal trečioji eina į KGB", pamaniau, bet garsiai nepasakiau. Pasakysiu rytoj...

Nuvažiavau į Santuokų rūmus, Kalinausko 21. Ten priglaustas, I aukšte, Metrikų archyvas. Pirmame kambary sėdėjo direktorė. Kadangi ant pravir durų nebuvo pavarės, vadinsiu ją ponija A. I beldimą neatsiliepus, pro atdaras duris įslinkau. Ponija A gal 50 metų, rūstoko veido, kurio bruožų nebeatsimenu, sklaidė popierius, manęs ilgai "nematė ir negirdėjo". Kai po poros minučių pakėlė akis, pasilabinau ir pasakiau, kad noriu metrikų, reikalingų Lietuvos pasui.

- Ateikite po pietų, - nuskambėjo trumpas, sausas p. A. atsakymas. Pasiverčiau į šilkinį ėriuką ir nuolankiausiai sumekenau:

- Ponija, atleiskite, kur gi aš dėsiuosi iki po pietų? - Nors jau buvo 11:10 val. Jeigu pietūs 12 val., ne taip blogai. Bet kaip bus, jeigu dar kas be eilės, jeigu nusitęs iki pavakario? Aš tą dieną dar turėjau ir kitų planų. Ėriuko mekenimas p. A. paveikė.

- Bandysime... Pirmą už gimimo metrikus sumokėsite 40 litų.

- Jums?

- Taip... Kai išrašysiu kvitą, nuvesiu į gretimą kambarį. Metrikus gausite per vieną valandą.

Bet kvito nėraše ir pinigų man pastūmė:

- Užsimokėsite, kai išrašys, gretimam kambariui. - Ir nuvedė mane į gretimą.

Ten sėdėjo ponija B, bet atsitiktinai sužinosiu, kad ji Ona, o jau pati pasisakė, Kamajų klebono metrikus beperrašinėdama, kad ji keliolika metų darbavosi Rokiškyje, tad Kamajus žino. Gal 15 minučių laukėme, kol iš archyvo jai pristatė Kamajų metrikų bylą (pagalvojau: kaip būtų buvę, jei ta stora knyga su tūkstančiais kamajiškių, per karą būtų sudegusi?; veikiausia ir yra tokių atvejų, tad kaip tiems metrikus išrašinėja?).

Storą, gal dviejų šimtmečių knygą gavusi, ponija griebėsi darbo. Pavarčiusi, rado mane. Stebėjosi, kad Kamajų klebonas (1921 metais, sic!) metrikinius įrašus darė rusiškai. Sužinojau, kad tikrai gimiau kovo 3 (girdėjau atsitikimų, kad gimtadieniu įrašydavo krikšto dieną), kad mane pakrikštijo kovo 25, tad po 3 savaitių su diena. Pagaliau p. Ona atsidarė buteliuką rašalo, paėmė paprasčiausią plunksnakotį su plunksna, pasiklojo metrikinį blanką, pasidažė ir pradėjo rašyti. Lėtai, žodžius (nukelta į 4 psl.)

111 naujų Lietuvos leitenantų Katedros aikštėje, Vilniuje.

PASAULIAI ŽODŽIUOSE

-- A. Mackaus 30-osioms mirties metinėms --

Saulius Šimoliūnas

Chicagos lietuviškoje raštijoje 1951 metais pradėjo reikštis 19-metis Algimantas Mackus. Jis pats rašė poeziją ir vertino kitų rašytojų kūrybą savo recenzijose. Algimantas Mackus recenzavo Juozo Kėkšto poezijos rinkinį "Ramybė man", kaip nykstančią lyriką, teigdamas, kad filosofuojanti poezija nueina klaidingu keliu ("Draugas", 12. 15). O B. Rukšos antrąjį rinkinį "Ugnies pardavėją" sutiko kaip formos patobulėjimą tematikos susiaurėjimo kaina ("Draugas", 1951.-10.2).

Pats Algimantas Mackus, išleides savo pirmą poezijos rinkinį "Eilėraščius" Alg. Pagėgio slapyvardžiu, pergyveno aštrią dvasinę ir meninę krizę. Jis, nelyg Stephane Mallarme ir Arthur Rimbaud praeito šimtmečio gale, žvelgė į save ir į savo sąmonę, kur nebesurado tradicinių atramų. Šie visi teoretiniai ir meniškai bandymai išsiveržė gausia kritine publicistika ir poetine bei dramine kūryba. Taip visiškai nauja ir originali lietuviška poezija gimė Chicagoje.

A. Mackaus pirmutinis savitas poezijos rinkinys "Jo yra žemė" pasirodė 1959 metais, antrasis rinkinys "Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai" - 1962 metais, trečiasis rinkinys "Chapel B" - 1965 metais (sekančiais metais po jo žuvimo automobilio katastrofoje). Praeitais metais "Naujame Židinyje - Aiduose" perspausdintas jo vaidinimas "Slėptuvė" (pirmą kartą pasirodęs po jo mirties "Naujienose"). Algimanto Mackaus kritiškai darbai, laiškai, visa kita memorabilia yra nesurinkti.

Algimantas Mackus yra neabe-

jotinai pirmasis lietuvis poetas su dideliu talentu atpalaidavęs kūrėjo sąmonę nuo atsitiktinio krūvio. Teliko tik kūrėjo vidinis pasaulis. Štai vieno eilėraščio pavadinimas yra "Į apvalią spalvą", kur poetas tampa nelyg abstrakčiu tapytoju, o kito eilėraščio pavadinimas "Hermetiškoji daina" veda į poeto dvasios meninius ir religinius labirintus. Beje, būtų galima daugiau hermetiškuose Mackaus darbuose surasti asmenišką pergyvenimo įvykių, tačiau tai nėra taip svarbu. Jis suprato jog lietuviškos ir viso pasaulio poezijos dailės rūmai griūna ir jų vietoje atsistoja nauji pavojai ir naujos galimybės.

Algimantas Mackus suformavo savo naują credo: "Tikiu į mūsų literatūros testinumą internacionaliniu ir tautiniu mastu. Ir lietuvių poezijoje matau tvirtą grandinę: nuo liaudies dainų, nuo bereikšmiausių, vienok poetinių, autentiškų poezijos klausų rodančių sėdautu rūto sėdautu iki Donelaičio heg-zametų; nuo Putino ir Aisčio iki Radausko ir Žemės kartos, sofistikuotai išnaudojusių lietuvių poezijos raidą ir lietuvių prozodijos laimėjimus" ("Metmenys", 1969, 9 nr.). Gi sau pačiam jis užsidėjo dar didesnius įsipareigojimus: "suprasti ne rūšiai malonę gyventi, bet piktą džiaugsmą numirti".

Mackus bandė surasti tikrą bendrystę tarp tikrovės ir kalbos poezijos formoje, kas įvestų pojūčius ir pasaulį į totalinį žodį - neornamentuotą kalbą. Sykį užklausa Macku, kodėl jis neįvedė daugiau idėjų savo poezijon. Jis atsakė, jog eilėraščiai yra sudaromi iš žodžių,

bet ne iš idėjų. Kitą kartą siūliau jam surasti kompozitorių jo poezijai. O poetas man atsakė, jog jis galvoja, kad pats sudėjo poeziją į muziką.

Mackaus žmona Dalia Juknevičiūtė (jie vedė 1957 metais), būdama dailininkė ir aktorė bei Mackaus knygų iliustratore, nevartojo muzikos ar kokių pašalinių garsinių efektų skaitydama Mackaus kūrybą. Ji surežisavo ir pati su kitais skaitė "Chapel B" Jaunimo Centre Chicagoje ir išpūdis buvo pritrenkiantis. Panašiu būdu ji stengėsi pastatyti "Slėptuvę", bet be laiko mirė 1975 metais.

Beje, Dalia ir Algimantas buvo ne vien tik šeima, bet ir artimiausi bendradarbiai menuose ir savo sąmonėse. Algimantas parašė eilėraštį apie Vilnių, pavadintą "Miestu", kur "tik raudono akso-mo uždangoj verkia baltas laivas"

Clevelando Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapijos choras, vadovaujamas dirig. R. Čyvaitės-Kliorienės, koncertavo amerikiečių publikai Clevelando Music School Settlement salėje.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Atsiųsta paminėti

Vytautas Vaitiekūnas - VILKURNAKČIO SARGYBOJE II, rinktiniai raštai. Redagavo Antanas Sabalis, išleido į laisvę fondas lietuviškai kultūrai ugdyti.

Šiame tome pirmame skyriuje sudėtos metinės politinės apžvalgos. Čia apžvelgiami 1974, 1977, 1979, 1981, 1983 metai. Toliau kituose keturiuose skyriuose randame: krikščioniškoji socialinė etika, Lietuvos praeities vaizdai. Čia aprašomi: Juozas Lukša - Daumantas - Skrajūnas, Aleksandras Stulginskis, Pranas Dovydaitis, Myko-

las Krupavičius, Juozas Brazaitis.

Tomas turi 375 puslapius. Knyga gaunama "Darbininko" administracijoje ir pas platintojus. Kaina 10 dol. Persiuntimas 2 dol.

Vladas Žukas - DIRVOS bendrovė knygoms leisti 1918 - 1940. Išleido Dirvos bendrovės steigėjų palikuonys: Marija Dundzilaitė - Abromaitienė, Antanas Dundzila, Birutytė - Širutyte - Drungienė, Marija Širutyte - Kuprienė. Lietuvos leidyklos Baltos lankos nr. 1, spausdinta Vilniuje 1994 m.

Knygos autorius yra Vilniaus

universiteto Lietuvos bibliografinės profesoriaus. Čia aprašoma "Dirvos"-bendrovės veikla; kaip ji leido vadovėlius ir kitas lietuviškas knygas. Surinkta įvairių dokumentų, iliustruota leidėjų nuotraukomis, išleistų knygų viršelais, įvairiais laiškais, kurie reikšmingi bendrovės istorijai.

Kai pamatai tuos praeities knygų viršelius, nustembi, - niekur nerasi, kas tų viršelių dailininkas. Tik vienam Kaziu Šimoniui padaryta išimtis: idėti jo keturi viršeliai ir parašytas autorius.

Dabar šios knygos autorius Jonas Žukas renka medžiagą apie Šlapelienės knygyną, kuris buvo Vilniuje, ir apie Sakalo bendrovės

(aliuzija Dalios tėvui režisieriui Romualdui Juknevičiui), o sekanti eilėraštis "Iš rūškano rudens ryto" dedikavo pačiai Daliai jų vedybų proga, gi per visą poeziją rodosi angelai ir religiniai įvaizdžiai, kuriuos Dalia kurdavo ar atlikdavo Adolfo Valeškos meno studijoje. Žinoma, jie igavo visai naują poetinę formą ir paskirtį Mackaus kūryboje. Algimantas ir Dalia gyveno savo pasaulyje ir jų vaikas buvo meninė kūryba. Tai buvo sunkus, bet jų pasirinktas kelias. Jie man sakė, jog jei turėtų vaiką, tai jam uždraustų būti menininku.

Kai Mackus gyveno ir kūrė, Amerikoje prasiveržė "bytnikai" - poetai, kaip Allen Ginsberg ir kiti. Jie buvo protesto poetai prieš nusistovėjusias tradicijas ir gyvenimo būdus. Mackus neatsiliko nuo jų viešo poezijos skaitymo atžvilgiu. Kai tik baigdavo rašyti eilėraštį, eidavo baran skaityti savo draugams ir klausytojams. Gaila, kad jo skaitymai liko neįrašyti. Tačiau jis daug kuo skyrėsi nuo tų protestu poetų, nes buvo ne tik sociali-

nis reformatorius, bet pagrindinis poezijos pakeitėjas.

Kas būtų buvę, jei Mackus šiandien būtų 62 metų? Aš manau, kad jis būtų bandęs suldyti internacionalų ir lietuvišką žodį vienon visumon. Neornamentuota kalba būtų vedusi į po Babelio bokšto kalbų suskaldymą ir į jų poetinį vienijimą. Tai jis jau buvo pradėjęs daryti tematikoje: "Chapel B" yra ne vien tik apie Antano Škėmos tragišką mirtį, bet taip pat ir apie Federico Garcia Lorca tragišką mirtį Ispanijoje apie nuvalstybtą Lietuvą ir naujas Afrikos respublikas, apie dar visiškai nepažinąsias Lenkiją ir sunkų darbą Afrikos kasyklose.

Algimantui Mackui žuvus automobilio katastrofoje 1964 m. gruodžio 28 d. Chicagoje, vis daugiau New Yorke pradėjo reikštis kitas lietuvis menininkas Jurgis Mačiūnas, kuris stengėsi sukurti naują vaizduojamą meną. Ir jo bandymai buvo grynai internacionališki. Mirtis sustabdė jo veiklą pačiame įkarštyje.

Lietuvos dienoraštis 1944 - 1994

(atkelta iš 3 psl.)

iš rusų k. versdama ir garsiai sau, ar man, juos kartodama. Aplamai, ji viską atliko kalbėdama. Man tai buvo teatras! Nepakartojama! Baiminausi, ar nepadarė kokios klaidos? Kai rašalas nudžiūvo ir išrašą paėmiau į rankas, viską radau taip tiksliai, kaip mano 50 metų turimoje ankstesnio išrašo kopijoje.

Maniau, kad gal pamirš 40 litų. Nepamiršo. Ir garsiai kalbėdama pakvitavo. Baigėme 12:15 val.

Kažkur Gedimino prospekte pasidariau tris pasines nuotraukas. Patariu pasus imantiems JAV tautiečiams nesivežti nuotraukų iš Amerikos. Lietuvoje tiesiog klesti jų pramonė, nes juk ir visi vietiniai pasus imasi. Aš už 3 berods užmokėjau 20 litų, nes padarė per 20 minučių. Panama City, FL už 2 mokėjau apie 7.50 dol., o už sekančias 2 vėl tiek imtų. Lietuvoje padaro už kelis litus, jeigu sutinki porą dienų palaukti, o ne gauti už pusvalandžio.

Liepos 18 vakare ilgai pildžiau t. t. s. blankus, skirtingų pavadinimų: vienas, viso lapo - PAREIŠKIMAS, lygiai pusės lapo - PRAŠYMAS, trečiasis, kiek mažesnis už antrąjį - PASIŽADĖJIMAS. Kodėl ši trečiąjį pasirašant (kad nekenksi Lietuvos respublikai ir būsi ištikimas pilietis, gerbsi jos įstatymus) dar reikia užpildyti kada bei kur gimėi, kur gyvenai, etc., kai visa tai atsakai kituose dviejuose blankuose? Kai kurie blankų klausimai mane tiesiog pykino. Pvz., nurodant gyvenamą vietą, reikavimas įrašyti "registravimo datą". Spausdamas šratinuką, kad ranka nedrebėtų, parašiau: "gyvename neregistruojami". Ranka drebo pagalvojus, kokios kančios laukė iš Sibiro griūziųjų tremtinių, kai reikėjo registruotis, bet neregistravo, reikėjo gauti darbo, bet neregistruotam nedavė, reikėjo maitintis, bet bedarbiui nebuvo duonos. Lietuvos biurokratai tebe naudoja teroro imperijos blankus!

Liepos 19 (PENKIASDEŠIMTMEČIO SUKAKTUVIŲ DIENA!) apie 9:30 val. aš jau Pasų rūmuose. Kur turėtų būti priimami dokumentai pasams gauti, duris supo gudiškai, lenkiškai, lietuviškai šnekučiuojantys žmonės. Jokios tvarkos, jokios eilės. Jokios informacijos. Už kelių žingsnių nuo minios sėdėjo išsižargojęs, suglūmęs žalia uniforma jaunas policininkas. Regėjosi, kad jam ta minia nematoma ir jis tuoj užmigs. Kurį laiką su minia pastovėjau kartu. Per 10 ar 15 min. priėmė tik vieną žmogų, nes dideliame, pailgam kambary sėdėjo tik viena valdininkė. Instinktyviai jutau, kad čia vieta ne man. Kažkas iš minios patarė pasiteirauti

103 kambary. Kadangi prie 103-čio laukiančių neradau, pasibeldžiau į duris ir atidariau. Išgirdau griežtą, ploną balselį "palaukite už durų". Kai interesantas išėjo, vėl duris pravėriau. Aukšta, laiba, jaunutė skaistas veido panelė bandė šypsotis, bet buvo formali. Paklausiau, kur pristatyti dokumentus pasui? Ji nustebo:

- Argi nežinote, kad šiandien pasams dokumentai priimami po pietų, nuo 14 valandos?

- Iš kur turėčiau žinoti? - nustebau ir aš.
- Reikėjo perskaityti pranešimą. Jis ant sienos į tą kambarį po kairei, - nuaiškino Miss Lithuania.

Tuomet jai dar parodžiau namie užpildytus blankus. Besinervuodamas kai ką subraukiau, nors aiškumui nepakenkiau. Paklausiau jos, kadangi turiu keletą valandų, gal geriau perrašyti? Perrašyti labai norėjau todėl, kad galėčiau šiuos blankus pasilikti savo archyvvui.

- Taip, - ji nenoromis sutiko, - gal vėčiau perrašykite... - Ir iš stalčiaus išėmus, padavė tris švairius blankus, kuriuos, namo parėjęs, jau rūpestingai, be braukymų perrašiau.

Į rūmus grįžau 13:50 val. Tas pirmas kambarys nuo durų po kairei dabar jau buvo "mano" kambarys. Tik dabar ant sienelės pamačiau raš. mašinėlę prirašytą pusės puslapio skelbimą, kada ir kokiems tikslams tas kambarys naudojamas.. Viešpatie! Atvažiavęs iš kito kontinento, žinok tu, kad skiautelė popieriaus virš durų, mašinėlė išrašyta, yra tau informuoti, kada ir kaip patekti į rojų. Baisiai norėjosi įpulti į Miss Lithuania kambarį ir išrekti, kaip žmonės turi būti informuojami: kad per visą darbo dieną sėdėtų žmogus prie stalo su užrašu "INFORMACIJA" ir visiems interesantams, visom kalbom patartu, kada, kuriame kambary jie gali būti priimti. Bet ginčytis nebuvo laiko. Reikėjo susižinoti, kada bus mano eilė, nes ir dabar durys buvo apgultos netvarkingų pusračių.

Laukdamas išgyvenau ir nemažą staigmeną. Jau vakar pastebėjau ant sienos didelį laikrodį, žaliom minučių-sekundžių skaitlinėm. Kai liko 2 minutės iki 14 val., ėmiau sektį rodyklių judėjimą. Viena minutė, pusė, 10 sekundžių. Rodyklė ant 12. Trinktelėjo durys, plačiai prasiėmė ir tarp jų pasirodė... vakar man blankus davusi, paaikškinimus teikusi, ta išlaki, išraiškingo veido šatėnė. Nešdamasi koki aplanką ar kažką kita, pro pasiskyrusią minią ji įžengė į "mano" kambarį. Tai bent punktualumas! Aišku, už durų ji keletą minučių laukė, kitaip negali būti. Bet visiems kitiems biurokratiniais sluoksniams, o ir ištysusiais veidais interesantams ji parodė, kas yra punktualumas.

Kai susiskaičiavome, vienas kitą pakalbindami, sužinojau, kad esu 9-tas. Už valandos be eilės įsipašė, mums kitiems sakdamas, kad jis turis tik klausimėlį, o išbuvo, ilgiau už visus, besarmatis jaunuolis. Kai buvau bene trečias, kėdėje ant ratų atvežė paliegėlį, kuriam davėme kelią be eilės neraginti. (Apie jį - sekantis skirsnis).

Maždaug 15-tą valandą buvau priimtas. Punktualioji tarnautoja pasirodo esanti ir stropi, ir savo darbą žinanti. Užpildytas anketas peržiūrėjo atidžiai, neskubėdama. Jos paklausiau, kodėl netiko 1944 pavasarį gauta gimimo metrikų kopija? Kodėl turėjau gaišti Metrikų archyve?

- Gaila, kad turėjote nepatogumų. Bet mūsų įstatymai to reikalauja. Sugaištą laiką užmirškite. Metrikų originalas liks visam laikui, - ramiai dėstė ji.

- Kodėl reikalingos 3 nuotraukos, kai JAV kelionių pasui, ir visur kitur už Lietuvos ribų, užtenka dviejų? - niurzgėjau toliau.

- Taip, iš tikrųjų reikalingos tik dvi. Vienos reikia ant paso, kita reikalinga prie jūsų bylos, - porino ji. - Trečiąją imame atsargai...

- Ne, trečioji saugumui, - atšoviau. Ji į tai tik nusišypsojo.

Kai dvi valandas eilėje laukiau, prisiklausiau apie pasų biurokratus tokių istorijų, kad, kai priėmė, virpėjau. Net ramus tarnautojos tonas nenuramino. Čia palikau tokį drebančios rankos parašą, kad ne pats jo neišskaityčiau...

Garantavo, kad pasas bus išduotas. Ji paruošti užtruksią apie dvi savaites. O dvi savaitės iki išskridimo. Jeigu rugpjūčio 3 nebus gatavas, klausė, kur į JAV ji pasiųsti: vieną iš trijų konsulatų, ar į ambasadą Washingtone? Pasirinkau ambasadą. Prieš išskrendant patarė paskambinti ir davė telefono numerį.

- Ar tai jūsų numeris? - paklausiau.

- Taip, mano. Ir mano vardas Tania. Jo užtenka.

Va, kada sužinojau šaunuolės vardą. Tania! Kitas Sunny Hills gyven-tojas, per ją pasą gavęs, pasakojo, jog ji rusaitė. Veikiausia. Tuomet ji dviguba šaunuolė, nes lietuviškai kalbėjo be akcento.

Paskambinau Taniai rugpjūčio 3, apie 9:10 v. Po klausimo, ar pasą galiu šiandien atsiimti, ji porai minučių dingso. Kai prie telefono grįžo, pasakė:

- Jūsų pasas atiduotas gamybai. Bus gatavas už kelių dienų.

Dar jai priminiau, kad siųstų į Washingtoną, kur gyvena mano vaikai. Jie iš ambasados pasims.

(Bus daugiau)

Poetas Bernardas Brazdžionis švenčia 70 metų literatūrinio darbo sukaktį

Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaras poetas Bernardas Brazdžionis. Vytauto Maželio nuotrauka

Šių metų gruodžio 4 d. 12 val. 15 min. Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje Lietuvių Fronto Bičiuliai organizuoja neeilinį literatūros vakarą - bus minima lietuvių tautos dainiaus, Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaro Bernardo Brazdžionio 70 metų literatūrinio darbo sukaktis. Šventė prasidės malda, kurią sukalbės prel. Jonas Kučingis. Atidarymą praves Juozas Pupius. Akademinių žodį tars prof. dr. Alg. Avižienis, buv. Vytauto Didžiojo universiteto rektorius.

Apie poetą Bernardą Brazdžionį Jono Aisčio, A. Vaičiulaičio ir T. Venclovos mintis skaitys Ema Dovydaitytė, Vincas Dovydaitis ir Algimantas Žemaitaitis. Vytės Nemunėlio poeziją skaitys Los Angeles Lietuvių šeštadieninės mokyklos mokiniai. Bernardo Brazdžionio poeziją deklamuos Algimantas Žemaitaitis. Dainuos Los Angeles vyrų kvartetas.

Žinoma, tą dieną kalbės ir poetas Bernardas Brazdžionis. Jam tikriausiai bus sunku savo kalboje sutalpinti ilgus kūrybinio darbo metus, kurie neparastai vaisingi ir gražūs.

Daugeliui žmonių ne tik išeivijoje, bet ir Lietuvoje Bernardo Brazdžionio kūryba visada asocijuojasi ne tik su puikiu eilėraščių posmu, bet ir su stipria meile tėvynei, būtinybe kovoti už jos laisvę. Brazdžionio posmai tapo nenugaliamu ginklu ir paguoda atgimstančioje Lietuvoje, jos kovose už nepriklausomybę.

*Šiandien pasivaistė
Lietuva - mano tėvės pašalstė,
Ir gėlė sidabrinis artu,
Kas keanjė tavo nežegnu laistė
Ir ko randi prie karykėlės tū?*

*Ak, raudonai ir ai apkabins
Tavo kejas gimtoji pakele,
Kad is tavo palangės lėnės
Žuistų daugumo dešos spinduliai.*

*Kad, augėdai ant Nemuno kranto
Ir tėtinio kelionės liūdno,
Glausdai, taktam užkūriją rventą,
Rades slenstų namų pelenai.*

*Ak, norėdai raudoti iš daugumo
Ir pajusti, kad po kojom esi,
Lietuva, žemės šėdė švenčiančias
Lietuva, žemės laime šnėsi!*

Bernardas Brazdžionis

1944.8.26.

somybės atstatymą. Jie visada būdavo pirmose barikadose: ant pliko akmens ir savanorio lūpose bei širdyje. Širdį variantys posmai, išsilieję į dainas, šildė Lietuvos žmonių dvasią baisiausiomis ir šalčiausiomis dienomis.

Ilgų kūrybos metų, mielas poete, Lietuvos dainiau! Leiskite Jums palinkėti stiprios sveikatos ir neišsenkančios kūrybinės versmės, kuri visados be sustojimo kelia, maitina ir gaivina Lietuvą.

A.J.

RUSIJA LIETUVOS NEBEPAVEGGS

Pasikalbėjimas su Balia Gajausku, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininku

J.K. Norėčiau išsiaiškinti dėl Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos persiorganizavimo į politinę partiją. Lietuvos spaudoje rašoma ir vienaip ir kitaip. Ar toks persiorganizavimas tikrai įvyko?

Balys Gajauskas: - Ne, palikome kaip buvę ir tebevykdome tuos pačius sąjungos tikslus kaip ir anksčiau.

Bet dabar PKTS nariai negali priklausyti kitoms politinėms partijoms, k. t. Krikščionims demokratams, Tautininkų sąjungai, Tėvynės sąjungai. Anksčiau galėjo.

- Taip, nebėgali. Pakeistas įstatymas. Anksčiau politinių visuomeninių organizacijų nariai galėjo dalyvauti ir politinėse partijose. Praėjusiuose rinkimuose į seimą mes kaip politinė visuomeninė organizacija dalyvavome koalicijoje su Krikščionių demokratų ir Lietuvos demokratų partijomis. Kai kurie mūsų sąjungos nariai ėjo kituose sąrašuose. Mes anksčiau buvome politinė organizacija, likome ir dabar, bet, kaip ir anksčiau, rūpinamiesi savo narių socialine globa, istoriniais rezistencijos archyvais, likusių Rusijoje politinių kalinių ir tremtinių grįžimu ir t. t. Nepamiršime politinių kalinių ir tremtinių, kurie bus ir kituose sąrašuose.

Po karo Prancūzijoje ir kai kuriuose kituose Vakarų Europos kraštuose antinacinės rezistencijos dalyviai organizavosi į politines partijas. Bet jų viltys nepasitvirtino. Tos partijos greitai sunyko. Ar PKT sąjunga daugiau nepasitarnautų Lietuvai, tiesioginiai nedalyvaudama politikoje, bet paremdama kitų partijų gerus projektus, savo jėgas mesdama už gerus kitų partijų kandidatus rinkimuose?

- Apskritai antinacinė rezistencija Vakarų Europoje, palyginus su mūsų antibolševikine, buvo trumpalaikė. Gal dėl to buvo trumpalaikės ir jų sukurtos politinės partijos. Mūsų rezistencija pasiekė giliuosius tautos klotus. Mes turime turėti balsą aukščiausiąjame Tautos politiniame forume.

Nepriklausomybės pradžioje esu rašęs, kad politiniai kaliniai ir tremtiniai turėtų išvystyti civilinio nepaklusnumo akciją, jei kas panorėtų iš

jų kontrolės paimti okupacinio laikotarpio rezistenciją liudijanti dokumentaciją. KGB, Komunistų partijos ir kiti tos rūšies dokumentai yra jūsų turtas, kurį "uždirbote" kančiomis, krauju, mirtimis. Tęsiate rezistencines tradicijas, priešindami pastangoms jūsų "uždirbtą" turtą perimti iš jūsų kontrolės. Ar šiuo metu kai kam neparankūs dokumentai iš KGB archyvų gali dingti?

- Gali. Dirba techninis personalas, kuris inventorizuoja ir aprašinėja dokumentus. Valdžios paskirtų darbuotojų yra žymiai daugiau negu mūsų, ir antroji pusė gali padaryti kai ką, mūsų žmonėms nepastebint.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro darbuotojai su centro pirmininku Juozu Starkausku atsisakė dirbti valdžios paskirto centro pirmininko Vytauto Skuodžio įstaigoje ir iš KGB archyvų patalpų išsikėlė. Darba tęsia prie "Laisvės kovų archyvo". Politiniai kaliniai ir tremtiniai budi, kad p. Skuodis ir jo paskirti žmonės į KGB archyvus neįeity.

Kodėl V. Skuodis kaliniams ir tremtiniams nepriimtinas?

- Svarbiausia priežastis, - kad vyriausybė sulaužė pasirašytą susitarimą neskirti centro vadovo be politinių kalinių ir tremtinių pritarimo. Antra, Skuodis ir savo štabą įtraukia buvusius komunistus. Mūsų nuostata - genocidą tirti negali genocido vykdytojai. Trečia, abejonių kelia paties Skuodžio vaidmuo koncentracijos lageryje.

Lietuvos spaudoje buvo rašoma, kad delegacija, kurioje ir jūs dalyvavote, pokalbyje su prezidentu dėl šio konflikto beveik pasiekė susitarimą.

- Susitarimas beveik pasiektas procedūriniais archyvų tvarkymo klausimais. Dėl centro vadovo net nebuvo diskutuota. Konfliktas liko visai atviras.

Ar Lietuvoje minimos pavardės galimų kandidatų ir Lietuvos prezidentus?

- Kairieji jau linksniuoją Egidijaus Bičkausko pavardę. Jis teisininkas, sovietiniais laikais buvęs tarydytojas, dabar prezidento paskirtas vadovauti įstaigai kovai su or-

ganizuotu nusikaltimu. Priklauso Centro partijai. Partija negausi. Jei kandidatuo, turėtų daryti koaliciją su kitomis partijomis.

O kaip prezidentas Algirdas Brazauskas?

- Jo kandidatūra nelinksniuojama. Žinoma, gali kandidatuoti. Tik, kaip kalbama, gali stabdyti sveikatos reikalai.

O kas iš dešinės pusės?

- Manau, kad kandidatų atsiras, bet iki šiol apie juos garsiai nekalbama.

Man esant Lietuvoje, kai kas sakė, kad kandidatų ir prezidentus vietoje nesą. Reikėsia paieškoti tarp užsienio lietuvių. Turbūt vienas iš populiariausių yra Valdas Adamkus?

- Nesakyčiau, kad populiariausias, bet gerai žinomas. Kaip Amerikos valdžios atstovs gamtos taršos reikalais lankydavosi Lietuvoje ir sovietmečiu. Visuomenėje keldavo susidomėjimą. Praėjusią savaitę Chicagoje dalyvavau jo pagerbime, kurį suruošė kokia tai amatininkų grupė. Buvo kalbama, kad tai masonai. Pagerbime buvo kalbama apie labdarą. Tariau žodį ir aš. kažkas palinkėjo jam tapti Lietuvos prezidentu.

Nežinau, ar jis priklauso masonams. Jei priklausytų, jo kandidatūrai kenktų.

Ar niekas nemini dr. Vytauto Dambraivos, dabartinio Lietuvos ambasadoriaus Veneculoje? Turi didelę patirtį Amerikos diplomatinėje tarnyboje, daug dirbęs Lietuvių Bendruomenėje, poliglotos.

- Aš apie jį žinau. Bet Lietuvoje plačiau nepažįstamas.

Ar LDDP išlikusi monolitu?

- Aš manau, kad aižėja. Vyresnieji, kurie susiję su Lietuvoje vykdytu genocidu, manau, nerimauja, kad jaunesnieji galvoja apie normalią socialdemokratų partiją. Vytautas Petkevičius savo partijos viduje tarsi buvo suorganizavęs 23-jų narių frakciją, bet vėl nutilo.

Vakarų Europoje stiprėja antisemitizmas. Wiesenthal centras tuo labai susirūpinęs. Ar Lietuvoje pasirodo antisemitizmo pasireiškimų? Kokie lietuvių ir žydų Lietuvoje santykiai?

- Lietuvoje antisemitizmo pasireiškimų nėra. Lietuvos žydai tuo

lietuvių nekaltina. Blogiausia, kad mes patys nesame apie nacių ir bolševikų okupacijų meto genocidą argumentuotai pasisakę. Už mus vis kalba svetimi, ir kalba neteisingai. Kai mes tylime, neteisybė pasaulio nuomonėje išpilietina. Turime atskleisti pilną tiesą, kas už ką neša atsakomybę.

Žurnalisto Lingio nužudymo byloje mirties bausmę gavęs Boris Dekanidzė Lietuvos teismą ir kokias tai slapta galinas jėgas kaltina antisemitizmu. Ar manote, kad teismo sprendimas neteisingas?

- Ne mano teisė vertinti teismo sprendimą. Tik noriu atkreipti dėmesį į tai, kaip įžūliai piktnaudžiaujamas antisemitizmo argumentas.

Didžiąją savo gyvenimo dalį praleidote rusų - bolševikų kalinimuose ir sunkaus režimo darbo lageriuose. Ar istorijos ratas gali vėl apsisukti, ir

Rusija Baltijos valstybes okupuoti?

- Rusija Lietuvos nebepaveggs. Diktatūros pasaulyje ateities neturi. Ir kuomet Rusija demokratės, tuo labiau trupės. Milžiniškos erdvės laukia sąlygų iš Maskvos priklausomybės ištrūkti. Esu įsitikinęs, kad kitame šimtmetyje Rusija, kaip ir priklausio, taps trečiaile pasaulio galybe. O Lietuvėlė, kad ir palengva, daro dvasinę ir ekonominę pažangą. Po kitų rinkimų politinių jėgų balansas kitaip išsidėstys ir pažangos tempas greites. Esu optimistas. Tik išeivija turėtų savo įtaką šiuo metu panaudoti Amerikos vyriausybėje, kad imtusi iniciatyvos demilitarizuoti Karaliaučiaus kraštą ir jo likimą pavesti spręsti tarptautinei bendruomenei. Amerika yra Potsdamo susitarimų signatarė ir už susidariusią situaciją didelę dalimi atsakomą.

Kalbėjosi Juozas Kojelis

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Balys Gajauskas. Vytauto Maželio nuotrauka

Naujasis Didžiosios Britanijos Jaunimo sąjungos komitetas

Didžiosios Britanijos Jaunimo Sąjungos naująjį komitetą sudaro: pirm. Skot Mineikis (23 metų, reklamos menedžeris), sekr. Richard O'Brien (19 metų, studentas), išd. Ghislaine Inwood (21 metų, informacijos techninė), informacijos reikalams Jonas Žilinskas (25 metų, techninis darbuotojas), ryšiams su visuomene Daina Gedminaitė (17 metų, studentė), jaunimo kordinatorius Paul Augaitis (16 metų studentas), padėjėja Joan Alleyne (21 metų, raštininkė).

- **Hamburge, Vokietijoje**, LB apylinkės visuotiniame susirinkime spalio 15 d. išrinkta nauja valdyba: pirm. Alma Mašidlauskienė, Kloevensteenweg 117 a., 22559 Hamburg, sekr. Elena Baliulienė, išd. Teresė Lipšienė, narys jaunimo reikalams - Vilijus Pareigis, įvairiems reikalams - Petras Biermann. Revizijos komisijai: Erika Kuzminskienė ir Teresė Felsendorff.

- **Dr. Auksuolė T. Lingytė** buvo vienintelė gydytoja iš Kanados, dalyvavusi Australijoje Pasaulio gydytojų suvažiavime.

- **JAV LB Krašto valdybos** Kultūros reikalų tarybos pirmininkė Alė Kėželienė Chicagos miesto burmistro Richard M. Daley yra pakviesta atstovauti lietuviams Imigrantų ir pabėgėlių komitete Chicagoje. Pareigos tęsis dvejus metus.

- **Kanados lietuvių žurnalistų** sąjunga savo metiniame susirinkime išrinko valdybą 1995 metams: Stasys Prakapas - pirm., Kęstutis Raudys - vicepirm., Stasys Dalius - sekr., Leonas Girinis-Norvaiša - išd.

- **Lietuvių tautinių šokių** grupės "Klumpė", vadovaujama Stasio Milašiaus, ir "Spindulys", vadovaujamas Rasos Poskočimienės, pasirodė Milwaukee, WI, "Holiday Folk Fair" - Tautybių festivalyje, kuris buvo lapkričio 18, 19 ir 20 dienomis. Dalyvavo per 50 etnininių grupių. Festivalį aplankė virš 55,000 žiūrovų.

- **Regina Maleskaitė**, Lietuvos radijo ir televizijos vaikų choro dirigentė, už lietuviškos muzikos propagavimą apdovanota Stasio Šimkaus II premija. Jos diriguojamas Lietuvos radijo ir televizijos vaikų choras neseniai gastroliavo kai kuriuose JAV miestuose.

- **Šv. Kryžiaus ligoninė**, Chicago, IL, vis plečiasi ir tobulėja. Lapkričio 14 d. vyko pamatų prakashimo iškilmės 6084 Archer Ave. Ten bus statomas naujas pastatas klinikai ir gydytojams. Statyba kainuosianti 2,3 mil. dol. Seselių kazimieriečių vadovaujama Šv. Kryžiaus ligoninė turi 385 lovas.

- **Muzikos ir poezijos** susikaupimo valandėlė įvyks gruodžio 11 d., sekmadienį, po 11 val. mišių Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, Lietuvių dailės muziejuje, esančiame Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Programa atliks Nijolė Martinaitytė, Audronė Gaižiūnienė ir muz. Arvydas Vasaitis. Popietę ruošia "Saulutė".

- **Muzikos mylėtojų pranešama**, kad dar šiais metais bus išspausdinti muz. Algirdo Kačanausko kūrinių du tomai: 1. Solinės dainos ir 2. Chorinės dainos. 1995 metais bus išspausdinti kiti du tomai: 3. Instrumentiniai kūrinių ir 4. Giesmės.

- **Komp. Vytauto Klovo** "Pilenų" operos spektaklis, įdailnuotas Chicagos lietuvių operos, buvo transliuotas per Lietuvos televiziją. Šį spektaklį Chicagoje į video juostą įrašė Aleksas Plėnys. Operą dirigavo Alvydas Vasaitis. Operos choremeisteris - Ričardas Sokas. Apšvietimas - Vidos Morkutė.

- **Vytautas Beliajus** buvo prisimintas ir pagerbtas Tautybių festivalio atidarymo iškilmėse kaip tautinių šokių puoselėtojas ir "Vilties" žurnalo steigėjas ir ilgametis redaktorius. Festivalio atidaryme lapkričio 18 d. Milwaukee, WI, dalyvavo ir Vaclovas Kleiza, Lietuvos gen. garbės konsulas Chicagoje.

TINKAMIAUSIA VAIKAMS DOVANA ŠVENTĖMS

- tai Richard Scarry
- MANO ŽODYNAS.
Didelio formato, kie-
tais viršeliais knyga,
su daugybe spalvotų
ilustracijų. Tai savo-
tiškas žodynas, kur
kiekvienas žodis yra
parašytas dviejomis
kalbomis - lietuviškai
ir angliškai, o virš to
žodžio arba šalia jo
yra spalvotas piešini-
kas su to žodžio pras-
me. Pvz., spalvotas
piešinukas vaizduoja
paršiuką, grojantį
muzikos instrumen-
tu, o po apačia para-
šyta: trimitas - trumpet.

Knyga suskirstyta į 48 skyrelius, pav.:
Zoologijos sode; Automobilai ir sunkvežimiai, Meškiukai apsiren-
gia, Kūno dalys; Mes - muzikantai, ir kt. Tai jau ketvirtas šios knygos
leidimas. Knyga yra tinkama mokytis lietuvių ir anglų kalbų žodžius.
Gaunama "Darbininko" knygyne, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY
11207. Kaina 20 dol., persiuntimui pridėti 1.50 dol.

NAUJOS KNYGOS

Ką tik išėjo iš spaudos nauja knyga - "Tautos sukilimas 1941",
pirmoji dalis "Be šūvio". Autorius Pilypas Narutis, pats organizavęs
sukilimą, aprašo savo kartos pastangas aršioje lietuvių tautos kovoje su
okupantais atgauti laisvę. Apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m.
birželio 23 d. Knyga turi 404 psl. Spalvotas viršelis A. Sutkuvienės.
Gaunama "Darbininko" administracijoje. Kaina 17 dol. Persiuntimas -
1.50 dol.

"Vidurnakčio sargyboje" II. Autorius Vytautas Vaitiekūnas. Iš-
leido "I Laisvę" Fondas 1994. Tai Vytauto Vaitiekūno raštų antrasis
tomas. Redagavo Antanas Sabalis. Suskirstyta į 5 skyrius: Metinės
politinės apžvalgos (1974, 1977, 1979, 1981 ir 1982 m.); Krikščioniškoji
socialinė etika; Lietuvos praeities vaizdai; Išeivijos rūpesčiai; Netolimos
praetis vaizdai. 374 psl. Kaina 10 dol. Persiuntimas 1.50.

Dėdės Samo žemėje. Pažintis su Amerika (JAV). Autorius Vincas
Šalčiūnas. Lietuvoje išleista 336 psl. knyga, yra apie 90 nuotraukų.
Idomos medžiagos bei faktų rinkinys apie JAV istoriją, gamtą,
ekonomiką, kultūrą ir kt. Knyga skirta Lietuvos žmonėms, bet gali būti
naudinga visiems, kurie neturėjo progos Ameriką artimiau pažinti.
Kaina 13.50 dol. su persiuntimu.

Visos knygos gaunamos rašant:

Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

MODERN, TOTAL HIP AND KNEE JOINT REPLACEMENTS
ARE NOW BEING PERFORMED IN THE BALTIC STATES IN
CENTERS THAT ARE OFFERING SERVICES OF SURGEONS
THAT HAVE BEEN TRAINED IN THE U.S.

RIGA-AMERICAN, LTD. OF WATERBURY, CONNECTICUT,
IS IN A POSITION TO GUARANTEE THE DELIVERY OF
TOTAL HIP AND KNEE SURGERY IN LATVIA, ESTONIA AND
LITHUANIA.

PAYMENT FOR THE SURGERY CAN BE MADE EITHER IN
THE U.S. OR IN THE INDIVIDUAL REPUBLIC.

ADDITIONAL INFORMATION IS AVAILABLE (IN ENGLISH)
BY CALLING 203 - 757 - 5052 OR BY MAIL TO 1201 WEST
MAIN STREET, WATERBURY, CT 06708 U.S.A.

VILTIS
(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- ☐ Siuntinių Agentūra VILTIS pristato siuntinius žmonėms asmeniškai į namus per vieną mėnesį.
- ☐ Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
- ☐ Rudens sezono persiuntimui taikoma nuolaida - 1 svaro kaina nuo 69 iki 99 centų.
- ☐ Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- ☐ VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

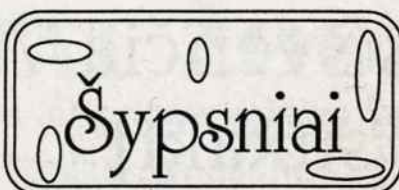
Siuntinius gruodžio mėnesį priimsime šiuose miestuose:

WORCESTER, MA	gruodžio 3 d.	11 - 3 val. p.p.
CENTERVILLE, MA	gruodžio 7 d.	3 - 4.30 val. p.p.
PROVIDENCE, RI	gruodžio 7 d.	5.30 - 7.30 val. p.p.
BROCKTON, MA	gruodžio 8 d.	4 - 6 val. p.p.
LOWELL, MA	gruodžio 9 d.	12 - 1 val. p.p.
LAWRENCE, MA	gruodžio 9 d.	2 - 3 val. p.p.
NASHUA, NH	gruodžio 9 d.	4 - 5 val. p.p.
WATERBURY, CT	gruodžio 10 d.	9 - 11 val. ryto
HARTFORD, CT	gruodžio 10 d.	1 - 3 val. p.p.
PUTNAM, CT	gruodžio 10 d.	4 - 6 val. p.p.
BROOKLYN, NY	gruodžio 17 d.	12 - 4 val. p.p.

Smulkesnės informacijos prašome teirautis telefonu:

(617) 269 - 4455

Gintaras Karosas ir VILTIES ŠTABAS

Geras ieškotojas

- Atsiprašau, ar tamsta būsi tas
ponas, kuris pažadėjo atlyginti
tam, kas atras jo pametą pinig-
nė? - Taip, žinoma! Ar tamsta ją
jau radai?

- Ne, dar ne. Bet aš norėčiau
pradėti ieškoti ir noriu tamstos
paklausti, ar tam reikalui negalė-
čiau iš tamstos kiek pinigų gauti...

Nėra ko jaudintis

- Nesugadink nuotraukų, - išpė-
jo jaunikis fotografa. - Vestuvės -
tik vieną kartą!
- Nesijaudinkite, - nuramino fo-
tografas. - Vieną kartą būna tik
laidotuvis...

Saviukla

Mokinukė giriasi mamai:
- Šiandien mokykloje pietus pasi-
gaminome pačios.
- Ir pačios juos suvalgėte?
- Privirtė...

Ko trūksta?

- Petrait, jeigu dalintų protą ir
pinigus, ką tu paimtum?
- Suprantama, pinigus.
- O aš imčiau protą.
- Logiška. Kiekvienas ima tai, ko
jam trūksta.

Kalba vaikai

Laukuose darbymetis. Visi dirba,
kruta. Tik Andriukas, nieko ne-
veikdamas, spokso į akmenį. Sene-
lis jo klausia:
- Kodėl tu, Andriuk, tinginiauji?
- Aš tikrinu, ar teisingas posakis:
darbymeje ir akmuo kruta.

Kalnuose

Kalnų take palydovas išpėja tur-
istus:
- Čia labai pavojinga vieta. Todėl
prašau būti itin atsargiais. O jei vis
dėlto kas nors nusiris nuo uolos,
krisdami pažvelkite į kairę - ten
atsiveria nuostabus vaizdas.

Dalybos

- Jonuk, atsakyk į tokį klausimą:
tu turi du obuolius - vieną didelį,
o kitą - mažą. Kurį jų atiduosi savo
broliai?
- Kuriam broliui? Didesniam ar
mažesniam?

Logiška

- Mamytė, kiek kainuoja kilo-
gramas kūdikio?
- Kokia nesąmonė, dukrelė! Kas
tau sakė, kad kūdikiai parduoda-
mi?
- Tai kam tada juos ką tik gimū-
sius sveria?

Situacija

Gamybinis pasitarimas. Vadovas
sako:
- Visą savaitę jūs gerėte...
Darbuotojas:
- Ar jūs matėte mane girtą?
Vadovas:
- Ne... Bet ir blaivaus nemačiau...

Tikra priemonė

Gatvė aplink sąmonės netekusių
žmogų susirinko minia.
- Ką gi daryti tokiu atveju? -
paklausė žmogus, pasilenkęs virš
gulinčiojo. - Yra daug priemonių,
nuo dirbtinio kvėpavimo iki kon-
jako... Gal būt, iš tikrųjų įpilti jam
į burną truputį konjako?
- Įpilkite, - sušnibždėjo netekęs
sąmonės, pražiodamas burną. - Ir
užmirškite visus kitus būdus.

Iš tėvo išmoko

Tėvas labai keikėsi, taip pat iš-
moko ir vaikai. Kartą, tėvui sun-
kiai susirgus, išbėgo į kiemą ma-
žesnysis penkerių metų sūnus ir
šaukia:
- Velniai, eikit į gryčią, tėvas
miršta!

Išsiblaškęs draugas

Jaunas vyras grįžta į namus ir
randa žmoną, beskaitančią knygą.
- Ar nenuobodžiavai be manęs?
- Ne, aš maloniai praleidau laiką
su Šekspyru.
Vyras atidžiau pasižvalges po
prieškambarį:
- Matau, jis net užmiršo savo
skrybėlę.

Mėsinėje

Parduotuvėje pirkėja prašo pas-
verti kelias riekutes dešros. Atpjū-
vęs porą gabalėlių, pardavėjas kla-
sia: "Ar užteks"? - "Ne, dar kelis", -
atsako pirkėja. Kai supjaustyta
beveik pusė ringės, moteris sušun-
ka: "Gana! Paimsiu paskutines tris
riekutes".

Parduotuvėje

- Man reikia labai gero žadin-
tuvo, - sako pirkėjas parduotuvėje.
- Mes kaip tik tokį turime, -
atsako pardavėjas. - Pradžioje jis
skamba, paskui kaukia kaip sire-
na, po to šauna lyg iš patrankos.

**DEXTER PARK
PHARMACY**
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

**ATGIMUSIOS
LIETUVOS DAINOS**
Jūs galite namuose klausyti
gražiausių Lietuvos estradinių
dainų, jei įsigysite
trijų kasetių komplektą
(po 90 minučių kiekviena)
tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti:
Darbininko administracijai
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Jei dar neatsibusite, jis aples jus jūsų viršininkui ir perspės, kad jūs
vandeniu. Po to jau paskambins sergate.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

**Už prieinamus mokesčius pasiūlo
apdraudos planus.**

**Susivienijimas savo nariams moka
dividendus ir teikia pirmenybes
prašant mortgičių.**

**Norį įsirašyti kreipkitės į Susivienijimo Centrą, 71-
73 So. Washington Street, Wilkes - Barre, PA
18701.**

**Didžiojo New Yorko lietuviai kreipkitės į Su-
sivienijimo direktorių Joną A. Vainių, 3 Clare Dr.,
East Northport, N.Y. 11731. Namų tel. 516 261-
3797, ofiso tel. 718 847-2686.**

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

**The South Boston Savings
Bank's famous postage paid
both ways bank by mail
plan is easy, convenient
and sensible.**

When the bank receives your savings or
checking account transaction it's
processed and mailed back to you the
same day. Thousands of our customers
have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South
Boston Savings Bank is as close as the
nearest mail box.

Open an account today by filling out the
coupon below or visiting one of our conve-
niently located offices.

Mail coupon to: South Boston Savings Bank, 488 West Broadway,
South Boston, MA 02127 or call 268-2580.

NAME _____ ADDRESS _____ CITY _____ STATE _____ ZIP _____

AMOUNT ENCLOSED \$ _____ SOCIAL SECURITY NO. _____ DATE OF BIRTH _____ SIGNATURE _____

MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL

WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!

**South Boston
Savings Bank**
"ALWAYS THE LEADER"

MAIN OFFICE
488 West Broadway
South Boston
268-2580

WYOMOUTH OFFICE
544 Main St.
337-1050

NEPONSET CIRCLE
740 Gathen Blvd.
625-9000

NEEDHAM OFFICE
355 Chestnut St.
448-0210

QUINCY OFFICE
890 Adams St.
Latin Square
478-9880

WEST ROXBURY
1833 Centre St.
323-8000

STATEN ISLAND

tai žalumoje paskendusi sala,
tarp Manhattan, Brooklyn ir New Jersey,
siūlo Jums miesto gėrybes ir užmiesčio aplinką.
Aš padėsiu surasti Jums namą pagal Jūsų skonį ir
Jūsų finansines galimybes.
Kalbu lietuviškai.

Skambinti:

Office (718) 979-3333 - prašyti Liną
Home (718) 987-6407

VITALE SUNSHINE REALTY
1444 Richmond Rd.
Staten Island, NY 10304

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$550 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$550 r.t.
One way to Vilnius \$370
One way to Kaunas \$370

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Bostono žinios

Rankdarbių mugė

Bostono tautodailininkų metinė rankdarbių mugė šiais metais įvyks gruodžio 4 d., sekmadienį, nuo 12 - 5 val. p. p., Lietuvių klubo III-čio aukšto salėje, 368 West Broadway, S. Bostone. Kaip ir visada bus galima ten išgylti audinių, juostų, tautinių drabužių, keramikos, medžio drožinių, mezginių, gintaro, sidabro ir kitokių papuošalų, lietuvių dailininkų darbų, knygų, sveikinimo kortelių ir kitokių suvenyrų. Taip pat veiks ir kavinė su namuose gamintais kepiniais, kava ir lietuviška gira. Gera proga apsirūpinti kalėdinėmis dovanomis.

(S. S.)

Italų spauda apie Kairo konferenciją

Nors dabar labai daug kalbama apie Kaire pasibaigusios "Žmonijos ir pažangos" konferencijos rezultatus, tačiau tenka pastebėti, jog Kairo konferencija savotiškai atidarė vartus abortų šalininkams. Vatikano delegacija, nuosekliai pasisakiusią prieš abortą, kaip gimimų kontrolės būdo, praktikavimą, buvo norima netgi pašalinti iš konferencijos. Buvo teigiama, jog Šventojo Sosto delegacija atstovauja tik religijai, o religinės pažiūros neturi formuoti visuomeninės nuomonės. Italų dienraščio "Avvenire" apžvalgininkas Paolo Guiretti pateikė įdomių samprotavimų apie "Planned Parenthood" (Planuojamos Tėvystės) nevyriausybines organizacijas, kuri buvo karščiausia abortų praktikos šalininkė konferencijoje.

Žinomas visiems nacistų požiūris į invalidus ir protiškai atsilikusiuosius. Margaret Sangers palaikė šias, savo laiką ne vien tik Vokietijoje populiarias idėjas. Tačiau šios niujorkietės, gimusios 1866 metais, nuomone, minėti asmenys nebu-

vo vieninteliai, kuriuos reikėjo sunaikinti. Jos žodžiais tariant, visi protiškai atsilikusiu vaikų tėvai turėjo būti sterilizuojami. "Perne-lyg daug imbecilų pasaulyje", - remiantis šiuo šūkiu, ketvirtajame dešimtmetyje Kalifornijoje buvo sterilizuojami tūkstančiai psichiatrinii ligoninių pacientų.

Margaret Sangers nuėjo dar toliau. Jos nuomone, visi Pietų Europos gyventojai irgi priklauso tai sterilizuotųjų imbecilų kategorijai. Nors užaugusi Amerikoje, ši airė buvo įsitikinusi, jog gerai pažįsta Pietinės Europos gyventojus. Vadinama juos "Europos atsilikėliais", dar labiau niekino dėl šių šalių gyventojų priklausymo Katalikų Bažnyčiai.

Visa ši istorija, rodos, neturėtų jokios reikšmės, ir jau būtų buvusi seniai užmiršta, kaip ir daugelis paskutinių dviejų amžių rasistinių istorijų. Tačiau kaip tik ne kas kitas, o Margaret Sangers tapo "Planned Parenthood" ikūrėja. "Planned Parenthood", o iš tiesų amerikiečių delegacijos branduolys

Dr. Jonas Šalna prie savo medžio šaknų skulptūrų.

pasibaigusioje Kairo "Žmonijos ir pažangos" konferencijoje visuomet stengėsi nusišalinti šias savo įsteigto ypatybes, labiau išpūsdama kitus jos charakterio bruožus.

Nežiūrint, jog "Planned Parenthood" yra privataus pobūdžio organizacija, ją tiesiogiai išlaiko JAV mokesčių mokėtojai. Šis finansavimo būdas yra vienas iš pačių skandalingiausių, kuomet pinigai, viešai skirti konkrečiam tikslui, patenka šiai organizacijai. Supaprastintai ši pinigų kelią galima nusakyti taip: dalis biudžeto, kurį patvirtina JAV Congress, kaip pagalbą užsienio valstybėms, atiduodama Jungtinių Tautų Organizacijai, kaip amerikiečių mokesčių. JTO šią sumą perduoda oficialiems Kairo Konferencijos organizatoriams, kurie ją išdalija įvairioms organizacijoms, tačiau liūto dalis atitenka Tarptautinei Planuojamos Tėvystės Federacijai. Tokiu būdu ši organizacija, užsiimanti įvairia veikla - nuo klinikų abortams vykdyti statymo iki lobistinės veiklos - per metus gauna apie 100 milijonų dolerių.

Kairo konferencijoje Tarptautinei Planuojamos Tėvystės Federacijai atstovavo 200 delegatų. Federacija, kaip nevyriausybė organizacija, galėjo laisvai prieiti prie įvairių ruošiamų dokumentų, tuo tarpu pro-life pobūdžio organizacijoms, ginančioms negimusią gyvybę, tokia teisė nebuvo suteikta. Artimiausiais metais "Planned Parenthood" tikisi dar didesnės paramos. Besilaikant Kairo konferencijos dvasios, turėtų būti skirta 17 milijardų dolerių kontrolės operacijoms. Net jei pinigus teks dalintis su kitomis organizacijomis, sąlygos tolesniam plitimui užtikrintos.

Tarp kitko, žodžius "birth control" (gimimų kontrolė) pirmoji pavartojo pradžioje minėta Margaret Sangers. Prisimenant jos idėjas, reikėtų rimtai pagalvoti, prieš vartojant šiuos žodžius kaip "moters išvadavimo" sinonimą.

Sangers nekenė savo motinos, pamaldžios airės katalikės, ir dar labiau nekenė katalikų Bažnyčios. Antrojo pasaulinio karo metu ji tikėjosi, kad nugalėjęs sąjungininkai nubaus katalikų Bažnyčią už jos aiškius ryšius su fašistiniu režimu. 1960 metais Sangers pasakė,

jog, jei prezidentu bus išrinktas katalikas, ji paliks Jungtines Valstijas ir išvyks gyventi svetur. Tačiau, kai katalikas John Kennedy tapo prezidentu, ji neįvykdė savo pažado ir liko gyventi Amerikoje, kur mirė 1969 metais. Tokia "Planned Parenthood" kilmė. Prisiminus, jog Kairo konferencijoje daugeliui susirinkusiųjų Vatikano delegacija buvo nepriimtina, o pagrindinė iniciatorė buvo kaip tik ši nevyriausybė, bet valstybės lėšomis išlaikoma organizacija, savotiškai aiškėja ir šio atšiaurumo šaknys. Galbūt ir todėl, kad Vatikano delegacijai vadovavo aiškiai italų kilmės žmogus.

VRLS

apie LIETUVĄ

-- Tarptautinio valiutos fondo direktorių vykdomoji taryba Washingtono svarstė Lietuvos pageidavimą suteikti jai finansavimą pagal išplėstinę trejų metų ekonominės politikos programą. Programai pritarė - Lietuvai JAV skirs 200 mln. USD. Pradžiai jai pervesta 30 mln. Kaip sakė TVF atstovas Lietuvoje P. Cornelius, labai daug kas priklauso nuo to, kaip tos lėšos panaudojamos. Panašios programos iki šiol buvo sudarytos tik su Lenkija ir Vengrija.

-- Lietuvoje viešėjo Lenkijos Seimo maršalas J. Oleksy. Kalbėdamas Lietuvos Seime, J. Oleksy pabrėžė: "Turime rasti tai, kas mus jungia, o ne skiria". Jis pažadėjo, kad Lenkija remis Lietuvos siekį tapti Europos Sąjungos nare. "Už tai, kad būtume Europoje, mokėjome kraują ir kantrybę, todėl drįstu teigti, kad geriau už kitas Europos tautas suprantame šio buvimo prasmę", - sakė svečias iš Lenkijos.

-- "Lietuvos tautininkų sąjungos siūlymai tautai ir valstybei stiprinti. Neatidėliotini veiksmai" - tokia programą pateikė Tautininkų sąjunga. Joje dabartinės padėties įvertinimas, siūlomos reformos ir jų įgyvendinimo prielaidos. Pasak tautininkų pirmininko R. Smetonos, programai įgyvendinti reikia jai pritariančių jėgų persvaros Seime. Dėl to pirmiausia turi konsoliduotis visos opozicijos partijos.

-- Lietuvos pramonės ir preky-

Juno Beach, FL

NAUJA GALERIJA

Juno Beach, FL, gyvena dr. Jonas Šalna su žmona Janina. Jiedu čia praleidžia žiemas, o vasarą keliauja dar už Chicago, kur Postage, WI, gyvena jų sūnus advokatas Vytautas. Miestelis yra 170 mylių nuo Chicago. Čia ant kalvos dr. Jonas ir Janina Šalnai turi savo vasaros namus. Sodyboje yra ir meniškas lietuviškas kryžius.

Prieš keletą metų Šalnai Postage miesto centre nupirko seną Christian Science bažnytelę ir ją gražiai atremontavo. Jų tikslas buvo, kad čia sūnus atidarytų savo teisininko įstaigą ir kad čia būtų dr. Jono medžio šaknų skulptūrų galerija. Sumanymas buvo įgyvendintas: 1994 spalio 11 d. - Šalno Law Office pastate buvo atidaryta dr. Jono Šalnos medžio šaknų skulptūrų galerija.

Ižengus į namus, prieangyje kaboją Lietuvos kunigaikščių bareljefinės skulptūros. Jos taip ir pasako, kad čia lietuvių namai.

Pirmame aukšte yra du dideli kambariai. Čia advokato Vyto Šalnos įstaiga. Sienose iškabinta apie 40 didžiulio formato istorinių nuotraukų iš Amerikos civilinio karo. Vitrinose sudėta ir istorinių kariškų eksponatų. Jaunystėje Vytautis viliojo istoriją ir teisę. Nugalėjo teisę, bet dar jam brangi ir istorija.

Antrame aukšte yra dr. Jono Šalnos medžio šaknų skulptūrų muziejus. Čia išstatyta apie 80 įvairiausių dydžio skulptūrų: pradedant nuo keletos colių ir baigiant net 10 pėdų.

bos rūmų asociacija ir Rusijos pramonės ir prekybos rūmai pasirašė bendradarbiavimo sustartį. Numatyta užmegzti tiesioginius verslininkų ryšius, keistis biznio informacija, įsteigti dvišalę verslo tarybą. Iki šiolie bendrauti ir prekiauti trukdo Rusijos muitai - kol pasiekia pirkėją Rusijoje, Lietuvos gaminiai prabangsta daugiau kaip du kartus.

-- Demokratų partija, paskelbė memorandumą, kuriame sakoma: "Dabartinė mokesčių politika dėl didelių ir nesubalansuotų mokesčių tarifų neatlieka savo paskirties". Iki šiol nepriimti pelno ir pajamų mokesčių įstatymai, mokesčiai išaugo iki kritiškos ribos. Demokratai siūlo nustatyti suminę mokesčių ribą, suvienodinti sąlygas verslininkams.

Tai dr. Jono Šalno 30-ties metų laisvalaikio darbas. Šalia medicinos jis mėgo įsikabinti į šaknis ir ten ieškoti figūrų, judesių, vaizdų.

Šaknys surinktos iš keletos valstijų: iš Wisconsin, Michigan, Colorado, Florida, Alaska, Kanada. Skulptoriaus vaizduotės dėka šaknys tapo karaliais, paukščiais, vandens lelijomis, mitologinėmis būtybėmis. Jos tuoj pagauna žiūrovo dėmesį.

I parodos atidarymą atsilankė Postage valdžios pareigūnai, spaudos atstovai, kolegos teisininkai, draugai ir visuomenė. Atvyko iš Chicago, Kenosha, Waukegan.

Šiame darbe dr. Jonui daug padėjo jo ištikimoji žmona Janina. Žinoma, ir parodos atidarymas nepaėjo be Janinos Šalnos, žinomo kolaratūrinio soprano, be jos kruopščių rankų, jos skonio. Dvi Šalnų dukraitės buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais. Skoningai panaudota daug lietuviškų auksų. Visa tai sukūrė jaukią savitą lietuvišką nuotaiką.

Prie vaišių stalo dr. Šalna parodė dar kitą savo talentą, jis jautriai paskaitė savo sukurto eilėraščių.

Paliekant muziejų ir svetingus Šalnų namus, noris jiems palinkėti kuo geriausios kūrybos ir laimingų metų visiems.

Rimgailė Jonynaitė -
Zotovienė

L.F. vajas St. Petersburg

Š. m. lapkričio mėn. 3 d., St. Petersburg, FL, Lietuvių Fondo igaliotinė Janina Gerdvilienė suorganizavo vajaus koncertą lietuvių klubo salėje. Koncertą atliko solistė Virginija Bruozytė - Muliolienė iš Clevelando. Tai buvo tikra kultūrinė atgaiva toje apylinkėje po įvairių kapelių. Gaila, kad ne daug tautiečių domisi gerais kultūriniais renginiais. Tačiau kas neatvyko į solistės Virginijos Bruozytės koncertą, tegu gailisi. Dalyviai turėjo progą pasidžiaugti aukšto lygio koncertu, kaip ir tinka L. Fondo renginiams. Igaliotinė Janina Gerdvilienė yra dėkinga visiems aukotojams, kurie savo įnašais padidino L. F. kapitalą ir ypač dėkinga solistei Virginijai Bruozytei, kurį atliko koncertą pasigėrėtinai.

M.R.

A.† A.

RIMUI IGNAIČIUI

tokioje gražioje jaunystėje netikėtai mirus, jo motinai Filomenai Ignaitienei, mūsų sąjūdžio aktyviai narei, reikščiame gilią užuojautą.

New Yorko Liet. Fronto Bičiuliai

A.† A.

VALERIJAI VAIČAITIENEI

mirus, sūnui prof. dr. Rimui Vaičiui, Tautos Fondo tarybos nariui ir Paramos skirstymo komisijos pirmininkui, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

TAUTOS FONDAS

A.† A.

RAIMONDUI MILERIUI

mirus, motiną Onutę, seseris Vidą, Daną, Dalią su šeimomis giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu.

Jonas Rauba

Penkerių metų mirties sukaktis

A.† A.

POVILAS VLADAS IVAŠKA,

Lietuvos nepriklausomybės kovų savanoris, mirė 1989 m. gruodžio 3 d. Šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių vienuolyne Putname ir Lietuvoje.

Lūdesys pasilike: dukrė Teresė Landsbergienė ir marti Gintarė Ivaškienė su šeimomis

Aukos labdarai nemažėja

Skelbiame sąrašą aukojusių BALF'ui per New Yorko 100-ąją skyrių: E. ir H. Andruškos 300 dol., A. ir V. Katina 200 dol., J. Kiznis 120 dol. Po 100 dol. aukėjo: D. ir V. Anonai, Apreiškimo parapija, dr. J. ir I. Dičpinigaičiai, M. Jankauskienė, M. ir J. Klivečkos, L. ir V. Milukai, kun. V. Palubinskas, V. ir Br. Pauliai, V. ir A. Žumbakiai.

75 dol.: dr. A. Dunajewski.

60 dol. aukėjo N ir J Valaičiai.

Po 50 dol. aukėjo: M. ir A. Armonai, dr. L. ir J. Giedraičiai, A. ir R. Jurgėlos, dr. J. Kazickas, A. Liepinaitis, A. Lingis, R. Markus, A. Matulaitis, E. ir A. Ošlapai, M. ir P. Paliai, E. Rastienė, kun. A. Rubšys, dr. K. Šimaitienė, L. Šimanavičienė, S. ir V. Vaikučiai.

Po 30 dol. aukėjo: J. Alyta, J. Botyrius, L. E. Dovydenas, kun. S. Raila, G. Rajeckas, A. Rysavy.

Po 25 dol. aukėjo: R. ir T. Alinskai, dr. G. Arvydas, J. Bagdas, A. Bagdžiūnas, V. Česnavičius, M. Ercius, J. Janiūnas, A. ir S. Janušai, Ž. Jurienė, W. Klossis, G. Leonas, V. Maželis, E. Merkelienė, N. Y. Šauliū kuopa, P. ir A. Petraičiai, J. ir A. Pumpučiai, M. Raulinaitis, A. Ruzgas, dr. R. Saldaitienė, S. Skobeikienė, G. ir J. Stankūnai, I. ir A. Vakseliai.

Pilną aukotojų sąrašą, taip pat aukojusių jubiliejiniam BALF'o leidiniui paremti paskelbsime vėliau. Nuoširdžiai dėkojame visiems jau aukojusiems ir laukiame atsiliepiant nesuspėjusi.

BALF'o 100-ojo Skyriaus Valdyba

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Skubus ir patikimas siuntinių persiuntimas į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ. Žemos patarnavimų kainos, greitas, paslaugų servisas, garantuotas siuntinių saugumas, labdaros siuntinių persiuntimas.

NAUJOVĖ: CT, NY, NJ valstijose gyvenantiems siūlomas siuntinių paėmimas iš namų!!!

JUMS patogiu laiku, JUMS patogią dieną, JUMS patogią vietą MŪSŲ atstovas atvyks paimti JŪSŲ siuntinių. 24 valandas per dieną, 7 dienas per savaitę, 365 dienas į metus!

SKAMBINKITE MUMS NEMOKAMU telefonu

1 - 800 - 775 - 7363

arba kreipkitės į MŪSŲ atstovą N.Y. valstijoje tel:

1 - 914 - 258 - 5133

DECEMBER PICK-UP SCHEDULE

12/1 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
12/2 FRID	KEARNY, NJ	11-1 PM
	PATERSON, NJ	2-3 PM
12/6 TUES	PUTNAM, CT	11-12noon
	NEW BRITAIN, CT	2-3 PM
12/8 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM
12/10 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
12/13 TUES	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-6 PM
12/15 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
12/16 FRID	KEARNY, NJ	11-1 PM
	PATERSON, NJ	2-3 PM
12/20 TUES	PUTNAM, CT	11-12noon
	NEW BRITAIN, CT	2-3 PM
12/22 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM
12/24 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
12/27 TUES	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-6 PM
12/29 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
12/30 FRID	KEARNY, NJ	11-1 PM
	PATERSON, NJ	2-3 PM

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Šį savaitgalį Kultūros Židinys: Kavinė-Koncertas, koncertuos Kuršėnų kaimo kapela iš Lietuvos. (Žiūr. skelbimą šiam psl.)

Prof. Juozas Brazaitis, ilgametis "Darbininko" redaktorius, mirė prieš 20 metų lapkričio 28 d. Ši sukaktis bus prisiminta gruodžio 3 d., šeštadienį: 9 v. r. mišiomis vienuolyno koplyčioje, po mišių posėdžių menėje kavutė, žodis apie profesoriaus kultūrinę, visuomeninę veiklą. Rengia "Darbininko" redakcija ir Lietuvos Fronto bičiulių New Yorko sambūris.

Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, lapkričio 23 d., trečiadienį, išvyko į naują paskyrimo vietą, į Kennebunkportą, ME. Jis ten bus lietuvių pranciškonų vienuolyno viršininku. Lapkričio 19 d. Brooklyno vienuolyne jam buvo suruošti išleistuvių pietūs. Dalyvavo apylinkės kunigai ir kiti jo draugai.

Apreiškimo parapijos choras kalėdinį pobūvį - priėmimą rengia gruodžio 4 d., sekmadienį, tuoj po sumos mokyklos salėje.

SLA (Susivienijimo Lietuvių Amerikoje) Centrinės 126-tos kuopos narių susirinkimas įvyks gruodžio 11 d., sekmadienį, 2 val. popiet, Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY. Į šį susirinkimą kviečiami ir SLA 38-tos kuopos nariai. Šiame susirinkime bus nominuojami kandidatai į SLA Pildomąją tarybą, kurios rinkimai įvyks ateinančių metų kovo mėn.

Skautų tradicinės kūčios bus gruodžio 17 d., šeštadienį, 6:30 v. v. Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Rengia vyr. skaučių židinys "Vilija".

LB New Yorko apygardos suvažiavimas įvyks gruodžio 10 d., šeštadienį, Kultūros Židinyje. Registracija 9:30 v. r. Dalyvauja: apylinkių valdybos nariai, veikiančių komisijų pirmininkai, apygardos valdybos, kontrolės komisijos nariai ir apylinkių atstovai.

Poetas Leonardas Žitkevičius lapkričio 19 d. atšventė 80 metų jubiliejų. Ta proga jis gavo sveikinimą iš Lietuvos Rašytojų Sąjungos valdybos.

Eugenija Kezienė mirė lapkričio 25 d., prieš dvejus metus. Sukaktis prisiminta lapkričio 26 d. 11 val. Apreiškimo parapijoje mišiomis, kurias aukoją kun. Jonas Pakalniškis.

Brooklyno vyskupija praneša, kad nuo sausio 1 d. už skaitytas mišias aukojama 15 dol., už giedotas mišias susitariama su kunigu.

"Viltis", Lietuvos pagalbos siuntinių agentūra, avyksta į New Yorką gruodžio 17 d., šeštadienį, ir siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Jokių maitų nėra. (Žiūr. "Vilties" skelbimą 6 psl.)

Kūčių plotkelės (Christmas Wafers) yra gaunamos "Darbininko" administracijoje. Viename voke yra po 5 plotkeles. Kaina 5 dol., įskaitant ir persiuntimą. Apsikeiskime plotkelėmis su giminėmis ir draugais Lietuvoje ir Kūčių vakarą pajusime juos esant drauge su mumis. Užsisakyti galima atsiunčiant 5 dol. čekį:

Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
Tel. (718) 827-1351 (darbo dienomis, nuo 9 iki 4 val. popiet).

Tėv. dr. Kornelijaus Bučmio, OFM, "Darbininko" vyr. redaktoriaus, kunigystės 45 metų jubiliejus, paminėtas lapkričio 27 d., praėjo sėkmingai ir iškilmingai. Pamaldos buvo Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Mišias koncelebravo vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir 10 kunigų. Pamokslą pasakė vyskupas. Po mišių svečiai pervažiavo į Kultūros Židinį, kur 1:30 val. prasidėjo akademinė dalis. Apie jubiliją kalbėjo buvęs jo mokytojas Juozas Kojelis, specialiai atvykęs iš St. Monica, CA. Meninę dalį atliko smuikininkas Julius Veblaitis ir pianistas William Smiddy. Buvo pakeltos šampano taurės, sugiedota "Ilgiausių Metų". Po pietu prieš kavą buvo sveikinimo kalbos. Po pietų dar ilgai visi šnekučiavosi ir vakarojo. Visą programą pravedė Romas Kezys. Platus iškilnių aprašymas kitame "Darbininko" numeryje.

Newsletter Viceprovince of St. Casimir leidžia savo informacinį biuletinį. Jį sumaniai redagavo Tėv. Bernardinas Grauslys, OFM. Jam mirus, redaguoja buvę jo talkininkai, talkininkės. Dabar išsiuntinėtas rugsėjo - spalio numeris, pailiustruotas lietuvių pranciškonų gyvenimo vaizdais. Numerį sudaro 4 puslapiai, idėtos 9 iliustracijos. Biuletenis leidžiamas anglų kalba. Jo administracija šv. Antano vienuolyne, Kennebunkport, ME.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovės atstovai, į New Yorką atvyks šeštadienį, gruodžio 24 d. Tą dieną siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, nuo 12 iki 1 val. popiet. Jokių maitų nėra. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133. (Žiūr. skelbimą 7 psl., kada siuntiniai bus paimami iš kitų vietovių.)

Tradicinė Kalėdų eglutė jau atvežta į New Yorką ir puošiama Rockefeller Center prie čiuožyklos. Eglutės švieselių iškilmingas uždegimas su pritaikyta programa įvyks gruodžio 3 d. Šiomet jau yra 62 metai, kaip toje vietoje vyksta iškilmingas Kalėdų eglutės švieselių uždegimas.

Lietuvių pranciškonų vienuolyne Kennebunkport, ME, novicai-naujokai. Visi yra iš Lietuvos, išskyrus vieną, kuris yra iš Kanados.
Tėv. Augustino Simanavičiaus nuotrauka

Svarbi žinia: skaitytojai, kurie gauna "Darbininką" labai pavėluotai, turėtų kreiptis į savo vietinį paštą ir prašyti "Publication Watch Note" formos. Užpildžius, ją reikia gražinti savam paštui. Formoje reikia užpildyti informaciją apie vieną laikraščio numerį, kurį Jūs labai pavėluotai gavote, sekančius klausimus: datą to numerio, ir kada jis buvo atneštas į namus. Tada paštas siunčia tą formą pirmiausia mums, ir mes įrodome, kada tas numeris buvo nuvežtas į paštą. Po to ieško toliau ir suranda, kur tas pavėlavimas įvyko. "Darbininko" skaitytoja Eleonora S. Pugh iš Long Beach, NY, mums rašo: - Po to, kai aš užpildžiau "Publication Watch note" ir jūs "Darbininke" tą pačią formą irgi užpildėte, "Darbininkas" nesivėluoja ir ji dabar gaunu kiekvieną penktadienį arba šeštadienį. "Ir jau ne vienas skaitytojas tą patį atliko, ir yra patenkinti rezultatais. Todėl mes siūlome tiems skaitytojams, kurie labai pavėluotai gauna "Darbininką", pasekti Mrs. E. Pugh pavyzdžiu.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę arit laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratoro pasibaigimo datą EXP. Mieli skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratesti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokestį.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas New York'e įvyks ateinančių metų vasario 19 d. Kultūros Židinyje. Minėjimą rengia trys organizacijos. Šiomet minėjimui vadovauja Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyrius, pirmininkas Vacys Steponis; vicepirmininkai: Kęstutis Miklas, LB apygardos pirmininkas; Jonas Vilgalys, Tautos Fondo pirmininkas.

Apreiškimo parapijos kūčios rengiamos gruodžio 18 d., sekmadienį, tuoj po sumos mokyklos salėje.

Lietuvos misijos prie Jungtinių Tautų adresas yra toks: 420 Fifth Avenue, 3rd Floor, New York, NY 10018. Telef. 212 354 - 7820. Fax 212 354 - 7833.

Vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, artimos veiklos kalendorius

Gruodžio 3 d. - Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos 85 m. ir klebono kun. S. Saulėno 50 m. kunigystės sukaktys, Cambridge, MA.

Gruodžio 21 d. - Sausio 15 d. - Australijos, Naujosios Zelandijos ir Hawaii lietuvių lankymas.

Lietuvių Religinė Šalpa yra paskelbusi rudens vaju savo šalpai plėsti. Administracija yra išsiuntinėjusi laimėjimų knygetes. Kas tokių knygučių negavo ir nori Lietuvių Religinės Šalpos veiklą paremti, prašomi skambinti į R. Šalpą 718 647 - 2434.

Graži ir prasminga kalėdinė dovana "Keliųjų vynas". Knyga gaunama "Draugo" knygyne ir pas autorių: H Stasas, 18112 Windward Rd., Cleveland, OH 44119. Tel. 216-486-2111. Knygos kaina su persiuntimu 10 dol. (sk)

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai atsuntė metinę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsiųgę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 40 dol.: Mr. J. Gliada, West Covina, CA.

Po 25 dol.: Biruta Kwetz, Englewood Cliffs, NJ.

Po 20 dol.: Stasė Prekeris, San Jose, CA; S. Augaitis, Watertown, CT; Gražina Daunys, Aventura, FL; T. Bauza, Hayden, ID; Bronė Karasaka, Delran, NJ; V. Budnikas, Elizabeth, NJ; Mrs. I. Bucinskas, Bronx, NY; A. Dėdinas, Woodhaven, NY; Vyt. Vilkutaitis, Cleveland, OH; K. Barkauskas, Philadelphia, PA.

Po 15 dol.: P. Kiskunas, Lewiston, ME; F. Kontautas, So. Boston, MA; Bronius Jaras, Kenosha, WI.

Po 10 dol.: Petrė Petkelis, San Marino, CA; A. Semaska, New Bri-

"Darbininko" skaitytoju galite tapti kiekvieną dieną, nelaukdami Naujųjų Metų. Prenumerata skaičiuojama nuo užsakymo dienos. Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

West Orange, NJ, reikalinga moteris prižiūrėti invalidę 50-ties metų trumpam laikui - dešimčiai dienų: nuo gruodžio 19 iki gruodžio 28 imtinai. Skambinti tel. (201) 669-0020. (sk.)

Geriausios dovanos

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkėvičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Kas norite pagilinti savo virimo žinias, - rasite labai daug populiarių lietuviškų valgių gaminimo receptų. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. Kaina 15 dol. Persiuntimas - 1.50.

"Lithuania 700 Years", angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knyga redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis. 456 psl. Kaina 25 dol., įskaitant persiuntimą.

"Moteris su baltu chalatu". Dr. Konstancija Paprockaitė - Šimaitienė. 494 psl. didelio formato knyga kietais viršeliais. Čia telpa 35 medicinos daktarės pasakojimai apie išgyvenimus, dirbant ligoninėse. Kaina 20 dol.

Visos knygos gaunamos rašant: Darbininkas

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
Užakant žodynus, pridėti po 1 dol. persiuntimui; užsakant "Moteris su baltu chalatu" - pridėti 2 dol.

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir anksčiau, skaitytojai yra kviečiami sveikinti draugus ir artimuosius per *Darbininką*. Jūsų sveikinimas tokiu būdu iš karto pasieks didesnę sveikinamųjų skaičių, o Jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųdami. Nelaukite paskutinės prieškalėdinės savaitės, o atsiųskite savo sveikinimus jau dabar. Už pridedamą auką spaudai stiprinti iš anksto dėkojame.

Valda Gaublienė, jau antruosius metus studijuojanti St. Vincent School of Nursing, Manhattan, NY, už pažangumą moksle gavo \$1000 stipendiją, kurią mokyklai pastoviai skiria Rudin Foundation. Tokią pat stipendiją ji yra gavusi ir pernai. Ši stipendija tai ne tik moralinis paskatinimas, bet ir finansinė parama studentei, kuri, neseniai atvykusi iš Lietuvos, kartu su vyru Raimondu dirba Kultūros Židinio Brooklyne prižiūrėtoja. Baigusi mokslus 1995 m. gegužės mėnesį, Valda gaus R.N. (Registered Nurse) diplomą. Jos pasiekimais džiaugiasi netik neseniai iš Lietuvos atvykusieji jos draugai, bet ir jos pažįstami vyresniosios kartos New Yorko lietuviai.

Paskutinė proga ISIGYTI

1. ENCYCLOPEDIA LITUANICA, kompletas 6 tomai; 2. VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai; 3. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS pavieniai tomai ir kt. Lietuvių Enciklopedijos leidiniai. Kreiptis: **J. Kapočius, P. O. Box 752, Cotuit, MA 02635; tel. (508) 428-6991.** (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą - pristatomi į namus.

Talpintuvai siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

PINIGAI pervedami DOLERIAIS papigintomis kainomis. Mažiausia suma - \$50.-

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29.- iki \$98.-

55 svarai, maisto rinkinys \$98.-

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

KULTŪROS ŽIDINIO KAVINĖ - KONCERTAS

gruodžio 4 d., sekmadienį,
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Koncertuoja
KURŠĖNŲ KAIMO KAPELA
iš Lietuvos

Kavinė veiks nuo 12 val. iki 5 val. popiet
Koncerto pradžia 3 val. popiet
Koncerto auka - \$8.00, vaikams - \$5.00.

Visus maloniai kviečia atsilankyti

Kultūros Židinio Taryba